

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

**TIP DALLARINDA
ASİSTAN EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI**

Çalıştay Raporu

TIP DALLARINDA ASİSTAN EĞİTİMİ ÇALIŞTAYI

Çalıştay Raporu

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı
16 Mayıs 2017 / Ankara

İÇİNDEKİLER

Giriş.....	1
YÖK Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç'ın Açılış Konuşması.....	2
YÖK Başkan Vekili Prof. Dr. M. İ. Safa Kapıcıoğlu'nun Konuşması.....	6
Tıp Dallarında Asistan Eğitimi Toplantısı.....	6
<i>Çalıştay Hazırlık Süreci Hakkında Bilgilendirme</i>	9
<i>Çalıştay Hazırlık Sürecinde Gerçekleştirilen Ön Değerlendirme Anketinin Verileri</i>	9
<i>Demografik Bilgiler</i>	10
<i>Çalışma Grupları Yuvarlak Masa Çalışmalarının Verileri</i>	20

ÇALIŞMA KONU BAŞLIKLARI

A. Rotasyon Eğitimleri.....	22
B. Eğitim Programı ve Eğitsel Aktivitelerin Etkinli (Temel / Dahili / Cerrahi).....	23
C. Tezler ve Etkinliği.....	25
Ç. Bilimsel Faaliyetlere Ayrılan Zaman ve Bilimsel Aktivitelere Ulaşma İmkânı.....	26
D. Eğitimcilerin Eğitimdeki Katkıları.....	27
E. Alana Özgü Yetkinliklerin Kazanılması (Temel / Dahili / Cerrahi)	28
F. Sosyal Hayat ve İletişim Problemleri	29
G. Mezuniyet Sonrası Eğitimde İdari Problemler	31
Ek Hususlar.....	33
Çalıştay Sonu Değerlendirme Anketi.....	34

GİRİŞ

Yükseköğretim Kurulu(YÖK) tarafından, Türkiye'deki Devlet ve Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Tıp Fakültelerindeki mezuniyet sonrası eğitimin görüşülmesi amacıyla "Tıp Dallarında Asistan Eğitimi Çalıştayı" düzenlendi.

Yükseköğretim Kurulu Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç'ın katılımıyla YÖK'te ilk kez düzenlenen toplantıya YÖK Başkan Vekili Prof. Dr. M. İ. Safa Kapıcıoğlu ve YÖK yetkililerinin yanı sıra, Türkiye'deki Devlet ve Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Tıp Fakülteleri ile Eğitim Araştırma Hastanelerindeki asistan temsilcileri ile Sağlık Bakanlığı, Kamu Hastaneleri Kurumu ve Adli Tıp Kurumu yetkilileri katıldı.

Çalıştay içeriği ve programı, çalıştay düzenleme komitesi tarafından hazırlanarak Tıp dallarında asistanlık eğitimini sürdüren asistanlara çalıştay öncesinde uygulanan anket verileri ışığında öncelikli konuların belirlenmesi ile hazırlandı. Bu ankette; asistanlara, demografik bilgilerin yanı sıra eğitim programları ile tez çalışma etkinliği, bilimsel ve mesleki çalışma ve yaşam koşullarına ilişkin çeşitli sorular soruldu. Tıpta mezuniyet sonrası eğitimin kalitesinin artırılması amacıyla tıpta uzmanlık eğitimi gören 1145 uzmanlık öğrencisiyle elektronik ortamda yapılan anket aynı zamanda bu alanda bugüne kadar yapılan en geniş katılımlı anketlerden biri olma özelliğini taşıyor.

Çalıştay programı kapsamında yine aynı anket referans alınarak belirlenen tıp dallarında asistan eğitiminde öncelikli konular on ayrı grup şeklinde düzenlenen Çalışma Grupları Yuvarlak Masa Çalışmalarında tüm katılımcılar tarafından ele alındı.

Çalıştayın son bölümünde YÖK Başkan Vekili Prof. Dr. M. İ. Safa Kapıcıoğlu başkanlığında Çalışma Grupları Yuvarlak Masa Çalışmalarının verileri doğrultusunda tıp fakültelerindeki mezuniyet sonrası eğitimde kalitenin artırılması, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri hakkında asistan temsilcileri ile karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ'IN AÇILIŞ KONUŞMASI

Değerli Genç Hekimlerimiz, Uzmanlık Öğrencilerimiz Yükseköğretim Kuruluna Hoşgeldiniz...

Sizleri Ankara'da, Kurulumuzda görmekten mutluluk duyduğumuzu ifade ederek sözlerime başlamak isterim. Doğrusu YÖK bugün siz genç hekimlerimizle, uzmanlık öğrencilerimizle şenlendi. Hepinizi sevgi ile selamlıyorum.

Bugünkü toplantıda tıpta uzmanlık eğitiminden, araştırma görevlilerinin sorunlarından ve çözüm önerilerinden söz edilecek. Verimli bir çalıştay olmasını diliyorum. Bu selamlama konuşmasının ilk cümlesi:

Yükseköğretim Kurulu eğitimde ve hizmette akademik mükemmeliyeti desteklemektedir. Yeni YÖK olarak değer verdiğimiz en önemli kavram kalite ve akademik mükemmeliyettir. Bunu bütün anlamıyla size ifade etmek isterim.

Değerli Arkadaşlarım,

2015 verilerine göre dünyada 2420 civarında tıp fakültesi var. Çin'de, Hindistan'da, ABD'de ve Brezilya'da ve diğer bazı ülkelerde tıp fakültesi sayıları 150'nin üzerindedir. Dünyanın 7 milyar nüfusuna oranla 2420 tıp fakültesinden yılda ortalama 389 bin hekim mezun oluyor. Diğer taraftan 2015'te 36 ülkede hala hiç tıp fakültesi yok. Sahra Afrika'sında 26 ülkede 1 veya 2 tıp fakültesi mevcut.

Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu, bütün ülkelerde bütün tıp hekimlerinin ve de sağlık çalışanlarının, güçlü mobilize bilgi ile donatılmış bir çekirdek eğitim programı ile eğitilmelerini, eleştirel düşünce anlayışına sahip olmalarını ve de en önemlisi etik değerler kavramlarını iyi öğrenmelerini önermektedir.

Tıp eğitimine bakıldığında 20. Yüzyılda 3 ciddi eğitim reformu görüyoruz; 20. Yüzyılın başlarında science-based (bilim-temelli) müfredatlı eğitim yürütülmüş, 20.yüzyılın ortalarında probleme dayalı eğitim gündeme taşınmış ve son olarak şimdi 21. Yüzyılın başlarında 3. Nesil tıp eğitimini ve sağlık hizmetlerini profesyonel yetkinlik ve global bilgiye dayalı performans temelli yaklaşım yürütmektedir.

Ancak;

Eğitime yönelik verimli eğitim reformlarını takip ederken yükseköğretim kurumu olarak hedefimiz, insana verdiğimiz değeri merkeze alarak bireyin ve toplumun sağlığını koruyan, hastasına iyi bakan, memleketini iyi tanıyan ve insan sevgisi ile dolu yetenekli hekimler yetiştirmektir.

Yetiştirdiğimiz genç hekimlerden beklediğimiz hizmet sunmak için gayret içinde olmalarını, karar verici olmaları, tüm dünyayı ama özellikle hizmet verdikleri toplumu iyi tanımalarını bekliyoruz. Hekimlerimiz eğitimlerini tamamladıklarında Türkiye'nin sağlık sorunlarını bilmelidirler ve mezun olduktan hemen sonra bu sorunların üstesinden gelebilecek bilgi, beceri ve tutumlarla donanmış olmalıdırlar.

Değerli Hekimler,

İkinci bir başlık olarak sizleri yetiştirirken, tıpta uzmanlık eğitimini verirken eğitim-araştırma ve eğitim-hizmet dengelerini korumamız gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Her bir başlık bizim için ayrı değer taşımaktadır. Uzmanlık eğitimi aldığınız kurumlarından beklediğimiz diğer önemli iki kavram hizmet ve yüksek düzeyde araştırmalardır. Tabi ki bu yükün ağır olduğunu düşünmekteyim.

Kaliteli eğitim vereceksiniz, kaliteli hizmet sunacaksınız, aynı zamanda da yüksek düzeyde araştırmalar gerçekleştireceksiniz. Ama unutmayın kaybedecek ve boşa harcayacak bir günümüz bile yok, genç arkadaşlarımız mutlaka çok çalışmalıyız, buna mecburuz ve bunları yapabilecek birikimimiz mevcuttur. Sizlere bu süreçte yer aldığınız ve zaten çok çalıştığınız için gönülden teşekkür ediyorum, sizin ülkemizin kaymak tabakası olduğunun hepimiz bilincindeyiz.

Değerlerin farklılaştığı bir ortam var. Buna uyumlu yüksek etik değerler ve yüksek kalite ile bir hekimi nasıl yetiştireceğiz, eğitim, araştırma ve hizmet üçlüsünü merkeze alarak de özenle çalışmamız gereken bir konu bu. İnsanın kıymetini anlatmak, mesleğinin kutsallığını vurgulamak ve hayatı boyunca göstereceği özverinin, etik değerlere bağlılığın basitçe bir meslek tanımından çok daha öte bir mesele olduğunu eminim siz de benim kadar bilmektesiniz.

Günümüz yüksek teknolojinin hızla ve en sık kullanıldığı alan olan tıp bilimi, toplum için pahalı maliyetleri bünyesinde taşıyabilmektedir. Bu süreçlerin iyi yönetilememesi ve yozlaşabilmesi insanı insan yapan değerlere ve kavramlar sanki değer yitirmesi ile daha sık karşılaşılır hale gelmiştir.

Klasik tıp mesleği anlayışının içine kazanç kavramının girmesi bir takım yozlaşmalar yanı sıra eşitsizlikleri de beraberinde getirmiyor mu diye bir soru bu noktada hepimizin gündemine girmektedir. Bu nedenle verdiğimiz eğitimde güncel bilimi takip ederken, bizim yetiştirdiğimiz süreçlerin bir parçası olan klasik eğitim değerlerimizi de kaybetmemek gerekmektedir.

Bugün eğitim, araştırma ve hizmet üçlüsünün sağlıklı işleyebilmesi için gereken niteliklere vurgu yapabilme arzusuyla tıp fakültesine girebilmek için ilk 40 binde yer alma şartını koyduk ve bu düzenlemenin geri dönüşleri bize olumlu olarak ulaştı. Toplumun çok farklı kesimlerinin bu düzenlemeye destekleri yükseköğretimin toplum için ayrışma değil uzlaşma noktası olabileceğine dair umutlarımızı yeşertti. Yeni YÖK olarak bütün uğraşımız, gayretlerimizle dikkat ettiğimiz bir noktadır bu.

Bir diğer konu:

Kaliteli eğitim, hizmet ve araştırma başlıklarında araştırma konusuna biraz daha vurgu yapmak istiyorum. Tıp Fakülteleri GERÇEK araştırma merkezlerini ön plana çıkararak ülkemizde yürütülen klinik araştırmaların verimliliğini ve etkinliğini arttırmak konusunda gayret içinde olmalıdır.

Yetiştirdiğimiz hekimlerin tümünün hasta sağlığına doğrudan hasta bakarak katkıda bulunması önlerindeki tek kariyer planı değildir. Bugün ülkemizde ve yurtdışında yetişmiş, gurur duyduğumuz birçok hekim kökenli araştırmacılar bulunmaktadır. Bu nedenle Fakültelerimiz kadrolarının Enstitülerde yürüttüğü çalışmalar ve programları da ayrıca önemsiyoruz. Uzmanlık eğitimi dışında da sağlığa ilişkin doktora alanlarına destek vermeye çalışıyoruz. Yeni 100/2000 doktora bursları projesi buna bir örnektir.

Ar-Ge alanında içinde bulundukları üniversitelerin diğer araştırma birimleriyle interdisipliner çalışmalar bu kapsamda önemsedığımız bir işbirliğidir. Örneğin ülkemizdeki mültecilere yönelik klinik araştırmalar sosyal bilimlerle ortaklıklara kapı açabilir. Veya güncel diğer bir başlık olan çevre çalışmaları tüm bilim alanlarının beraber çalışabileceği bir konudur. Bu tür işbirliklerinin eğitime de yansıtılacağını ve mezun ettiğiniz tüm öğrencilerin birikimlerine, ülke ve dünya sorunlarını anlamalarına yardımcı olacağını düşünüyoruz.

Değerli Hekimler,

Alana ilişkin değişim süreçleri, bunları takip çabamız, önümüze iyi sayfalar açmayı hedefliyor olsa da, değerler ve hedeflerin iyi ortaya konamaması, zaman zaman motivasyon eksikliği, mali konular, coğrafi ve sosyal koşullar; hedeflerimize varmada bizi geciktirebilmektedir. Yeni dünya düzeni, sosyolojik ve demografik yapıların değişmesi sağlık sistemlerinin ve tıp eğitiminin bütün dünyada yeniden değerlendirmeye alınmasını gündeme taşımaktadır.

Ülkemizdeki Devlet Üniversitelerinde 73, Vakıf üniversitelerinde 27, olmak üzere toplam 100 Tıp Fakültesi var. Bunlardan 84'ü aktif. Diğerleri kurulmuş ama henüz eğitime başlamamış. Bu fakültelerdeki öğrenci

sayımız 75 bindir. Öğretim üyesi sayımız 13 bin civarındadır... Bu fakültelerin yeni açılanlarında sıkıntılı süreçler yaşandığını bilmekteyiz. Gelişmiş üniversitelerimizin özellikle temel bilimler alanlarında doktora programlarını ciddiyle gözden geçirmeleri gerekmektedir. Bu süreçte biz gereken desteği vermeye hazırız. Tıp eğitimi Türkiye'mizin dünyada en iyi olduğu alanlardan biridir. Araştırmalarımız dünyanın en iyi dergilerinde yer almakta, Tıp Fakültesi olan üniversitelerimiz Fakültelerinin yayın sayısı ve niteliği ile gurur duymaktadır. Bunu hatırlayarak gelişmekte olan alanlarda da gene hepimizin gayreti ile büyük adımlar atılabileceğini düşünmekteyim.

Sevgili Arkadaşlarım,

Umarım bu toplantı ilerleme kaydetmek istediğimiz bütün bu alanlarda yön gösterici olmaya devam eder. Bir başka programım dolayısıyla şimdi ayrılmak durumundayım. Fakat şundan emin olmanızı isterim. Bu toplantının çıktıları, sizlerin önerileriniz bizler için “dikkate alınması icap eden uzman görüşü” olarak kabul edilecektir. Hepinize teşekkürleriniz nedeniyle tekrar teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. M. A. Yekta SARAÇ

Yükseköğretim Kurulu Başkanı

YÖK BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. M. İ. SAFA KAPICIOĞLU'NUN KONUŞMASI

Çok değerli hocalarımız ve genç uzman adayı meslektaşlarımız; hepiniz hoş geldiniz.

Bu toplantımıza kendi kurumlarında asistan temsilcisi olarak çalışan arkadaşlarımızı ve yine 7 bölgemizden devlet ve vakıf üniversitelerinde görevli akademisyen hocalarımızı, yöneticilerimizi davet ederek Yükseköğretim Kurulunda ilk defa yapılacak olan bu çalıştayı planladık. Önemli sonuçlar ve önerilerle bu toplantıyı sonlandıracağımızı umuyorum.

Biliyorsunuz üniversitelerimizin üç temel görevi var; birincisi mevcut bilgiyi derleyip öğrencilere aktarmak. Buna EĞİTİM diyoruz. İkincisi mevcut bilgiye yeni bilgiler katmak, bilgiyi üretmek ki buna da ARAŞTIRMA diyoruz. Ve üçüncü ise bilgiyi toplum hizmetine sunmak. Bu da UYGULAMA oluyor.

İşte özellikle tıpta mezuniyet sonrası eğitim alanında hem hoca olarak, hem de uzmanlık öğrencisi olarak bulunanlar bu üç alanı da yoğun bir şekilde tabiri caizse iliklerimize kadar hissederek yaşıyoruz.

Bugün ülkemizde 100 tıp fakültemiz var. Bazı üniversitelerimizin tıp fakültesi sayısı 1'den fazla olduğu için 94 üniversitemizde 100 tıp fakültesi bulunuyor. Tıp fakültelerimizin 84 tanesi aktif yani öğrenci kabul eden tıp fakülteleridir.

Tıp fakültelerimizde yaklaşık 13 bin öğretim üyesi ve 75 bin öğrenci bulunuyor. Ülkemizdeki üniversiteye ait sağlık uygulama ve araştırma merkezleri yani üniversite hastaneleri ile Sağlık Bakanlığına bağlı eğitim hastanelerindeki 3348 eğitim biriminde toplam 22 bin uzmanlık öğrencisi uzmanlık eğitimi alıyor. Bu kısa bilgilendirmeden sonra çalıştay konularımıza geçelim.

Bugünkü çalıştayda habercilikteki 5N1K'ya benzer bir şekilde 8N1K sorularına cevap arayacağız. Bu sorular: Ne, Neden, Nerede, Ne zaman, Nasıl, Ne kadar, Nereden nereye, Netice ve Kim.

NE	: Tıpta uzmanlık eğitimi
NEDEN	: Tıp dallarında ihtiyaca göre uzman hekim yetiştirmek
NEREDE	: Üniversite SUAM / EAH
NE ZAMAN	: 4-5 yıl (sürekli)
NASIL	: TUEY ve ilgili mevzuatlar
NE KADAR	: TUKMOS
NEREDEN NEREYE	: Uzmanlık Eğitimi Takip Sistemi (Asistan karnesi)
NETİCE	: Uzmanlık Eğitiminin Kalitesinin Ölçülmesi
KİM	: Eğiticiler ve Uzmanlık Öğrencileri

Çerçevesini çizdiğimiz bu konuda öne çıkan bazı hususlarda birlikte sorunlara çözüm bulmaya çalışacağız.

Tıpta Uzmanlık Eğitimi ülkemizin nitelikli **uzman hekim ihtiyacını karşılamak** amacıyla yapıyoruz. Bu eğitimler üniversitelere ait **Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezleri** ile Sağlık Bakanlığı tarafından işletilen **Eğitim ve Araştırma Hastanelerinde** yürütülmektedir. Eğitimin süresi **4-5 yıl** olup 7 gün 24 saat esasıyla sürdürülen kesintisiz bir eğitimidir. Bu eğitimler esas olarak ilgili mevzuatlara dayanılarak çıkartılan **Tıpta ve Dış Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği (TUEY)**'e göre yürütülmektedir. Eğitim müfredatları ise Tıpta Uzmanlık Kurulu bünyesinde faaliyet gösteren **TUKMOS** komisyonlarının yaptıkları çalışmalar sonucunda belirlenerek eğitim kurumlarına tavsiye edilmektedir. Tıpta ve dış hekimliğinde uzmanlık eğitiminin sürecinin **uzmanlık eğitimi takip sistemi** ile takibi ve uzmanlık eğitiminin çıktılarının da **iç ve dış kalite kontrol süreçleri**yle gerçekleştirilmesi hususları ise henüz tam olarak gerçekleştirilememiştir.

Tıpta ve dış hekimliğinde uzmanlık eğitiminin asli unsuru hizmet alan konumunda olan uzmanlık öğrencileridir. Uzmanlık öğrencileri üniversite hastanelerinde **araştırma görevlisi**, eğitim ve araştırma hastanelerinde **asistan** kadrolarında bulunmaktadırlar. Eğiticiler ise üniversitelerde **öğretim üyesi**, eğitim ve araştırma hastanelerinde ise **eğitim görevlisi** ve **başasistan** kadrolarında görev yapmaktadırlar.

Bugün on ayrı masada tıpta uzmanlık eğitimlerindeki sorunların çözüm öneri ortaya konacaktır.

Değerli arkadaşlar, bugüne kadar tıpta uzmanlık eğitimiyle ilgili pek çok çalıştay yapıldı, bundan sonra da yapılacak; pek çok toplantı yapıldı, bundan sonra da yapılacak. Arzumuz, her toplantıdan sonra, her çalıştaydan sonra somut önerileri ortaya koymak ve yapabileceklerimizi vakit geçirmeden bir an önce yapmaktır. Tıpta uzmanlık eğitimlerinin çerçevesini çizen mevzuat çerçevesinde konular bugün çalıştayda gündeme gelecek olup ilgili paydaşlarla sıkı işbirliği içerisinde sorunlarımıza çözüm bulmaya gayret edeceğiz.

Başarılı bir çalıştay dileklerimle hepinize hoş geldiniz diyor, saygılar sunuyorum.

Prof. Dr. M. İ. Safa KAPICIOĞLU

Yükseköğretim Kurulu Başkan Vekili

ÇALIŞTAY HAZIRLIK SÜRECİ HAKKINDA BİLGİLENDİRME

Yükseköğretim Kurulu tarafından, Türkiye'deki Devlet ve Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının Tıp Fakültelerindeki mezuniyet sonrası eğitimin görüşülmesi amacıyla düzenlenen bu çalıştay öncesinde, çalıştay içeriğinin, programının, katılımcıların ve ana hedeflerin belirlenmesi amacıyla bazı ön çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Ankara'da bulunan Yükseköğretim Kurumu Tıp Fakültesi ve Eğitim ve Araştırma Hastanesi Asistan Temsilcileri planlanan çalıştay hakkında fikir alışverişinde bulunmak üzere davet edilerek çalıştay düzenleme komitesi oluşturulmuştur. Çalıştay düzenleme komitesi YÖK Başkan Vekili Prof. Dr. M. İ. Safa Kapıcıoğlu Başkanlığında şu isimlerden oluşmaktadır.

- Dr. Mustafa Akkaya – Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
- Dr. Safa Gürsoy – Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
- Dr. Abdullah Ağın – Hacettepe Üniversitesi
- Dr. Mehmet Ali Tokgöz – Gazi Üniversitesi
- Dr. Tolga Aydın – Ankara Üniversitesi
- Dr. Yasemin Say – Sağlık Bilimleri Üniversitesi

Düzenleme komitesi tarafından çalıştay içeriğinde yer verilmesi planlanan öncelikli konuların belirlenmesi amacıyla 37 soruluk online bir anket hazırlanarak ülkemizde tıp branşlarında eğitimini sürdüren asistanlar ile paylaşılıp doldurulması istenmiştir. Hazırlanan online anket toplam 1145 asistana ulaştırılmış ve görüşleri alınmıştır. Yüksek katılım oranıyla bu anket çalışması bu alanda bugüne kadar gerçekleştirilmiş en geniş katılımlı anketlerden biri olma özelliğini de taşımaktadır.

Çalıştay raporunun ilerleyen bölümlerinde ayrıntılı olarak yer verilecek bu anket çalışmasının verileri değerlendirilerek tıp dallarında asistan eğitiminde öne çıkan sorunlar; rotasyon eğitimleri, eğitim programı ve eğitsel aktivitelerin etkinliği (temel / dahili / cerrahi), tezler ve etkinliği, bilimsel faaliyetlere ayrılan zaman ve bilimsel aktivitelere ulaşma imkanı, eğiticilerin eğitimdeki katkıları, alana özgü yetkinliklerin kazanılması (temel / dahili / cerrahi), sosyal hayat ve iletişim problemleri, mezuniyet sonrası eğitimde idari problemler ve ek hususlar olarak belirlenmiş ve çalıştay programında yer alan çalışma gruplarının ana çalışma konularını oluşturmuştur.

Çalıştay Hazırlık Sürecinde Gerçekleştirilen Ön Değerlendirme Anketinin Verileri

Çalıştaya resmi olarak davet edilmiş olan asistan temsilcileri tarafından kurumlarındaki asistan/araştırma görevlilerine iletilen ve toplam 1145 kişinin katıldığı anket sonuçları ayrıntılı olarak değerlendirildi.

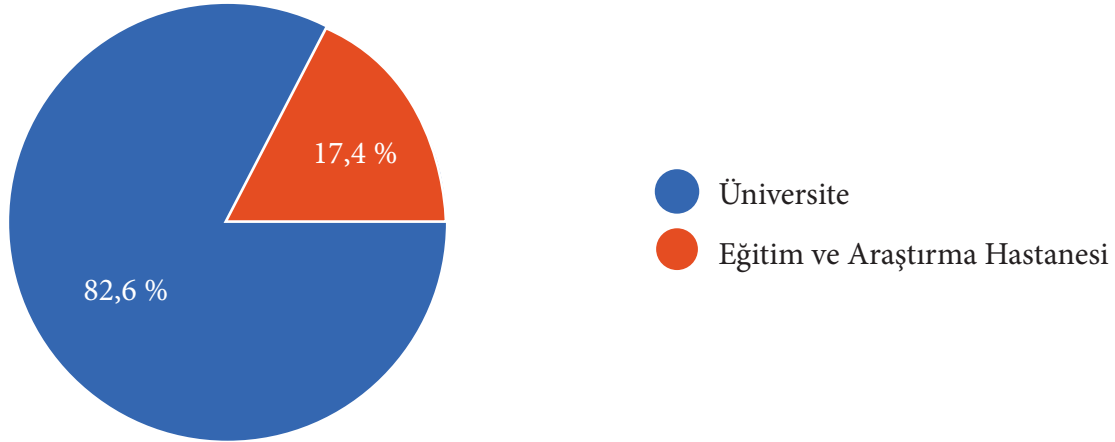
37 sorudan oluşan anketin; 35 sorusu çoktan seçmeli 2 soru ise çözüm önerilerine dayanan açık uçlu yorum sorularını içermektedir. Anket temel olarak 3 farklı bölümden oluşmaktaydı. Birinci bölümde demografik bilgiler, ikinci bölümde eğitim aktiviteleri ve üçüncü bölümde ise yaşam koşulları değerlendirildi.

Anket online olarak oluşturuldu ve bir katılım linki düzenlendi. Ardından düzenleme kuruluna ait ortak e-mail hesabından e-posta adresleri temin edilen kurum temsilcisi asistanlara bir davet mektubu ile iletildi.

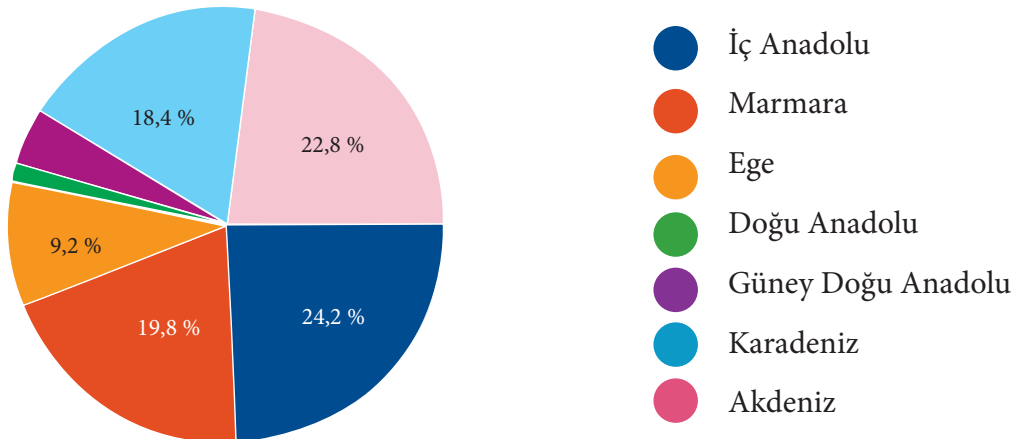
Anket çalıştayı düzenlenmesinden 10 gün önce cevaba kapatılarak sonuçlarının raporlanmasına geçildi. Bu değerlendirme bölümünde ankette bulunan sorular tek tek değil genel olarak değerlendirilmiştir.

Demografik Bilgiler

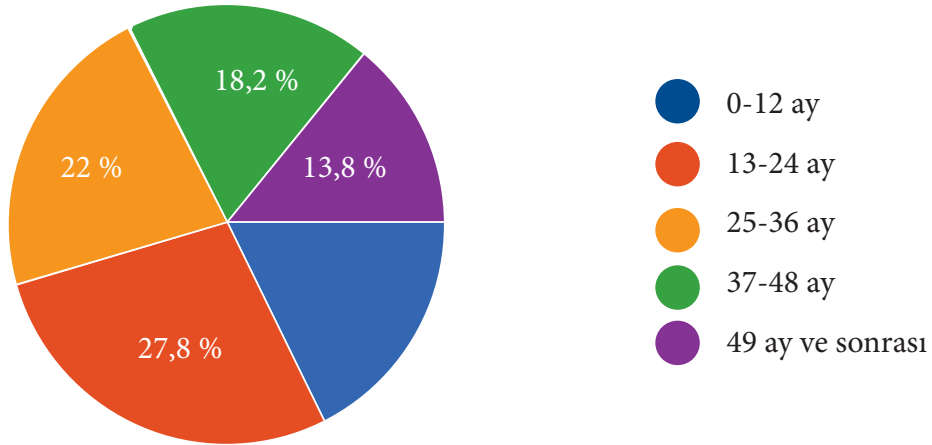
Ankete katılan asistan/araştırma görevlilerinin % 82.6'sı üniversite, % 17.4'ü eğitim ve araştırma hastanesinden katılıyordu (Şekil 1). Bölgesel dağılım açısından değerlendirildiğinde; asistan/araştırma görevlilerinin bulundukları bölge sayıları ile orantılı bir dağılımları olduğu ve en yüksek katılımın % 24.2 ile İç Anadolu Bölgesi'nde olduğu görüldü (Şekil 2). Ankete katılan asistan/araştırma görevlilerinin eğitim gördükleri yıllar açısından inceleme yapıldığında homojen bir dağılımları olduğu, en yüksek katılımın % 27.8 ile eğitim süresi 13-24 ay arasında olan asistan/araştırma görevlileri tarafından sağlandığı görüldü (Şekil 3). Asistan/araştırma görevlisi olarak eğitim görülen bölümler açısından değerlendirildiğinde Dahili Tıp Bölümlerinden % 57.6 , Cerrahi Tıp Bölümlerinden % 32.2 ve Temel Tıp Bölümlerinden % 10'lük bir katılım sağlanmıştı (Şekil 4).

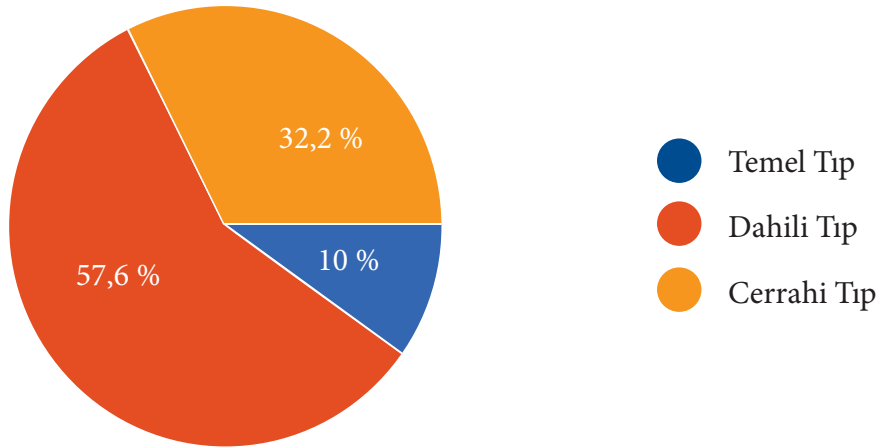
Şekil 1: Ankete katılan asistan/araştırma görevlilerinin kurum dağılımı

Şekil 2: Ankete katılan asistan/araştırma görevlilerinin bölgesel dağılımı

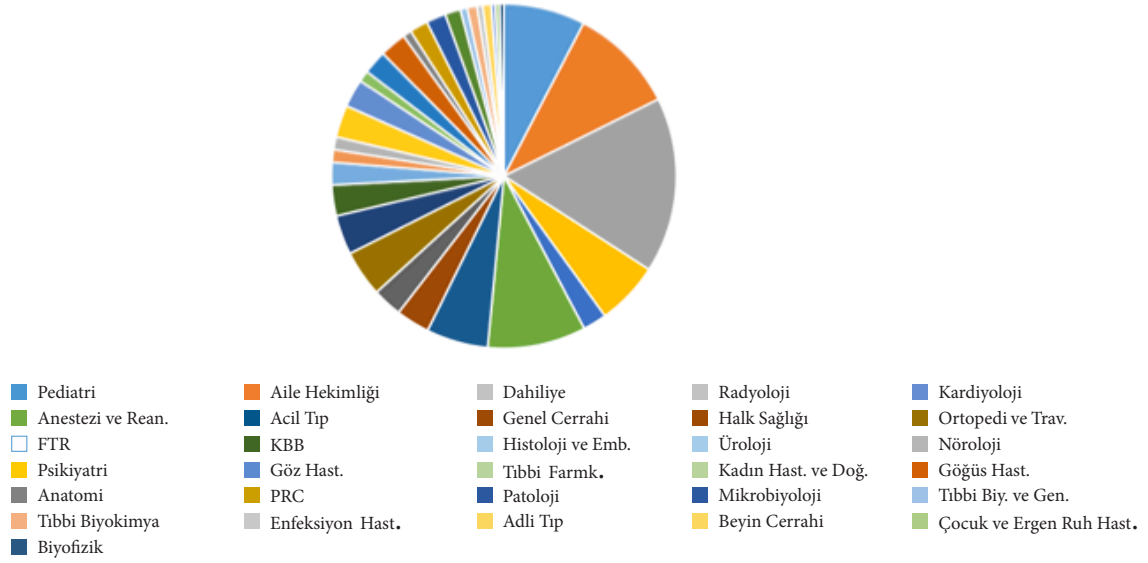
Şekil 3: Ankete katılan asistan/araştırma görevlilerinin eğitim yıllarındaki süreleri

Şekil 4: Ankete katılan asistan/araştırma görevlilerinin bölümlere göre dağılımı

Tıpta Uzmanlık Kurulu (TUK) tarafınca resmi olarak belirlenmiş 94 uzmanlık eğitimi veren uzmanlık alanından ankete katılım sağlayan alanlar daha ayrıntılı olarak değerlendirildiğinde; toplamda 31 uzmanlık alanından katılım sağlandığı görüldü. Ayrıca katılımın en yüksek sağlandığı beş uzmanlık alanı sırası ile; Dahiliye, Aile Hekimliği, Anestezi ve Reanimasyon, Pediatri ve Acil Tıp olarak belirlendi (Tablo 1).

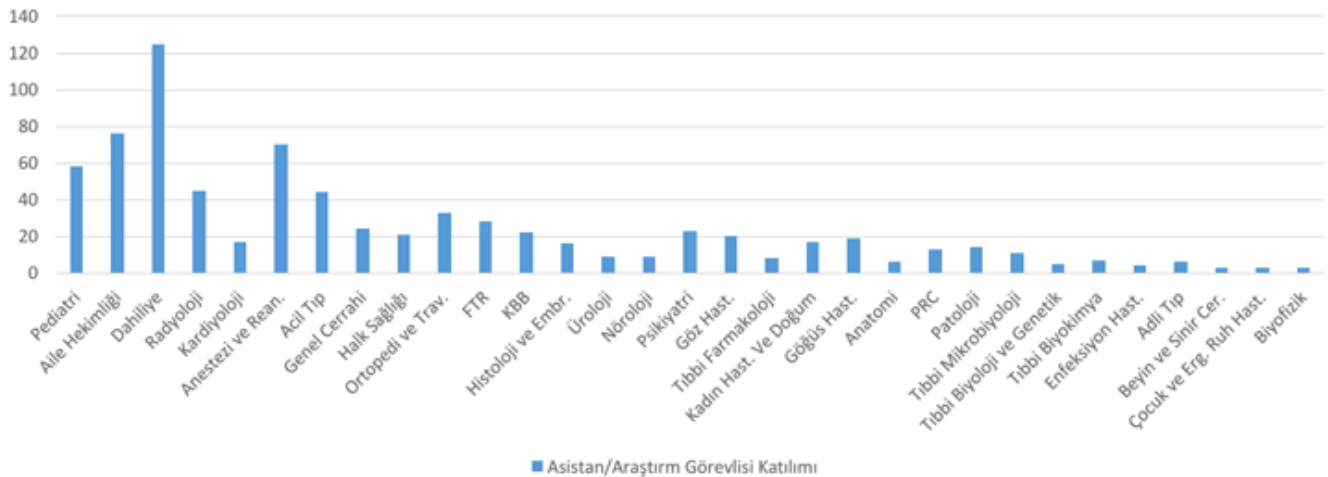
ASİSTAN KATILIMI

Tablo 1: Ankete katılan uzmanlık alanları

Temel tıp bölümleri içinde en çok katılım sağlayan ilk üç branş sırası ile; 1. Histoloji ve Embriyoloji, 2. Tıbbi Mikrobiyoloji, 3. Tıbbi Biyokimya olarak belirlendi. Dahili tıp bölümleri içinde en çok katılım sağlayan ilk üç branş sırası ile; 1. Dahiliye, 2. Aile Hekimliği, 3. Pediatri olarak belirlendi. Cerrahi tıp bölümleri içinde en çok katılım sağlayan ilk üç branş sırası ile; 1. Ortopedi ve Travmatoloji, 2. Kulak Burun Boğaz, 3. Göz Hastalıkları olarak belirlendi (Tablo 2).

Asistan/Araştırma Görevlisi Katılımı

Tablo 2: Ankete katılan uzmanlık alanlarının dağılımı

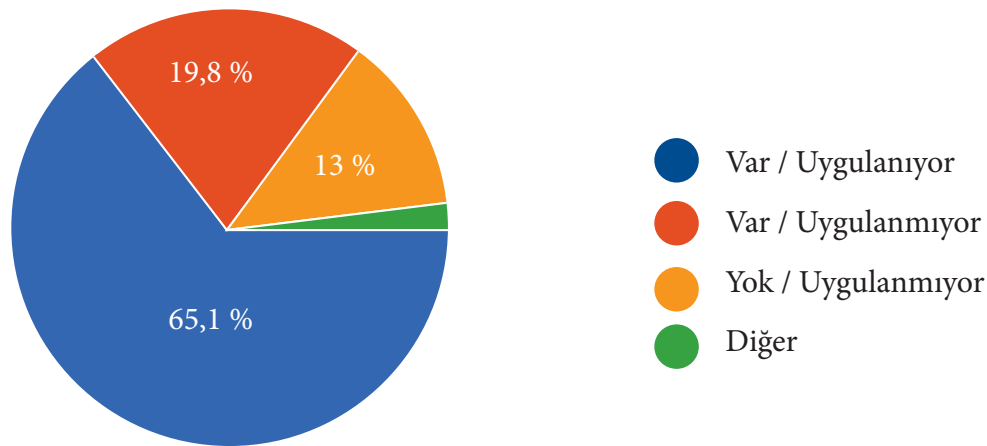
Ankete katılımın sağlanamadığı başlıca uzmanlık alanları ise tablo 3'te ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Temel Tıp	Dahili Tıp	Cerrahi Tıp
Biyoistatistik	Deri ve Zührevi Hastalıklar	Çocuk Cerrahi
Fizyoloji	Radyasyon Onkolojisi	Göğüs Cerrahisi
Tıp Tarihi ve Etik	Nükleer Tıp	Kalp ve Damar Cerrahisi
	Spor Hekimliği	

Tablo 3: Ankete katılım sağlamayan başlıca uzmanlık alanlarının dağılımı

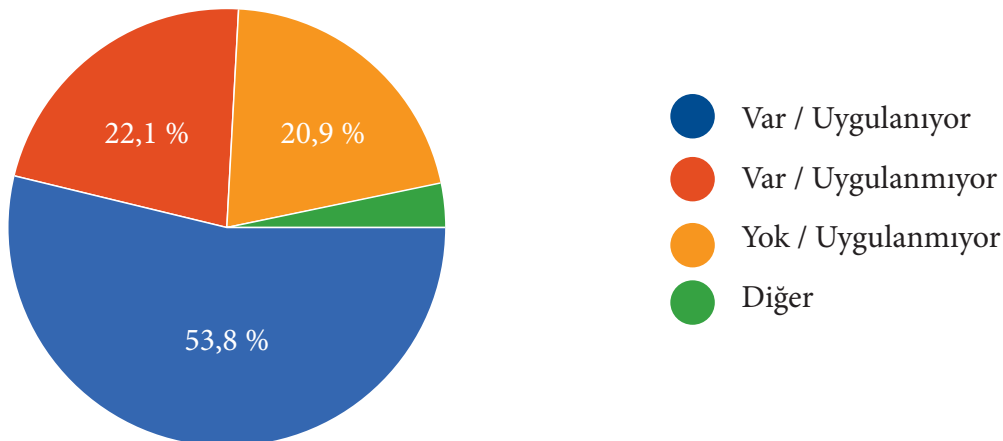
Eğitim Aktiviteleri

Bu bölümde asistan / araştırma görevlilerine eğitim almış oldukları kurumlarda rutin olarak uygulanan eğitim programları sorgulandı. Kurumların % 84.9'unda eğitim programı bulunduğu bildirildi. Eğitim programı bulunan kurumların % 19.8'inde fiilen programın uygulanmadığı bildirildi. Ayrıca ankete cevap veren asistan/ araştırma görevlileri kurumların % 13'ünde eğitim programının bulunmadığını belirttiler (Şekil 5).

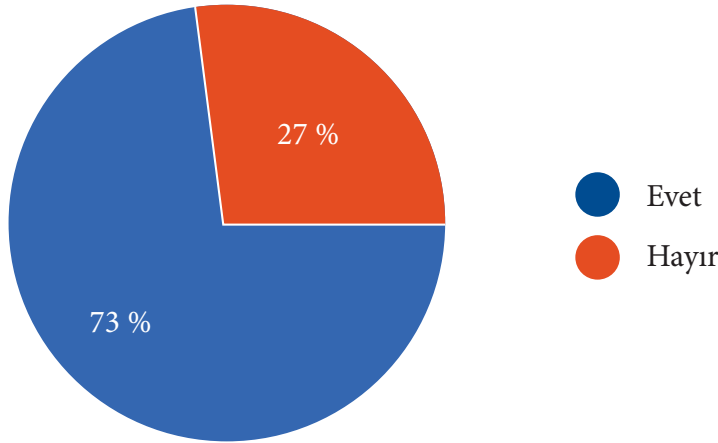
Şekil 5: Ankete katılım gösteren kurumlardaki eğitim programlarının durumu

Eğitim aktivitelerinin değerlendirme ve takip sistemi için kullanılan asistan karnesinin kurumlardaki etkinliğinin incelendiği soruda asistan/araştırma görevlilerinin % 75.9'u kurumlarında asistan karnesi bulunduğunu bildirdiler. Ancak bu kurumların % 22.1'inde asistan karnesi bulunmasına rağmen pratikte uygulanmadığı bildirildi. Bunun yanında kurumların % 20.9'unda asistan karnesinin bulunmadığı bildirildi (Şekil 6).

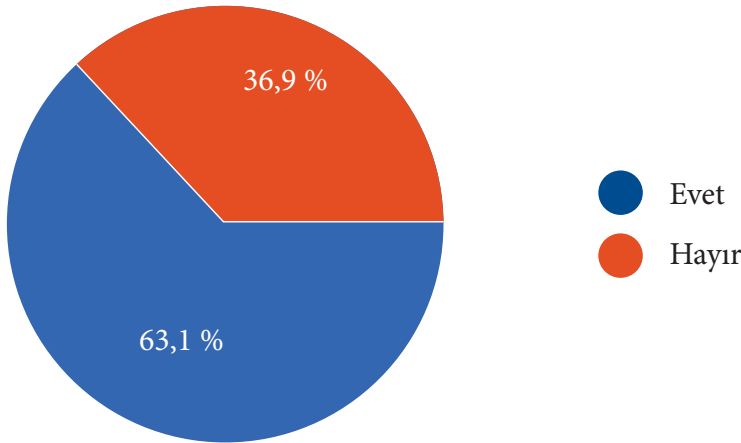

Şekil 6: Ankete katılım gösteren kurumlardaki asistan karnesi kullanım durumu

Asistan/araştırma görevlileri için eğitim hayatları süresi içinde birçok farklı yetkinlik kazanmalarını sağlayan rotasyon uygulamaları ankete katılanların % 73'ü tarafından faydalı olarak bulunuyordu (Şekil 7). Rotasyon uygulamaları kurumların % 63.1'inde düzenli olarak uygulanıyor, ancak % 36.9'unda ise düzenli bir uygulama sistemi mevcut değildi (Şekil 8).

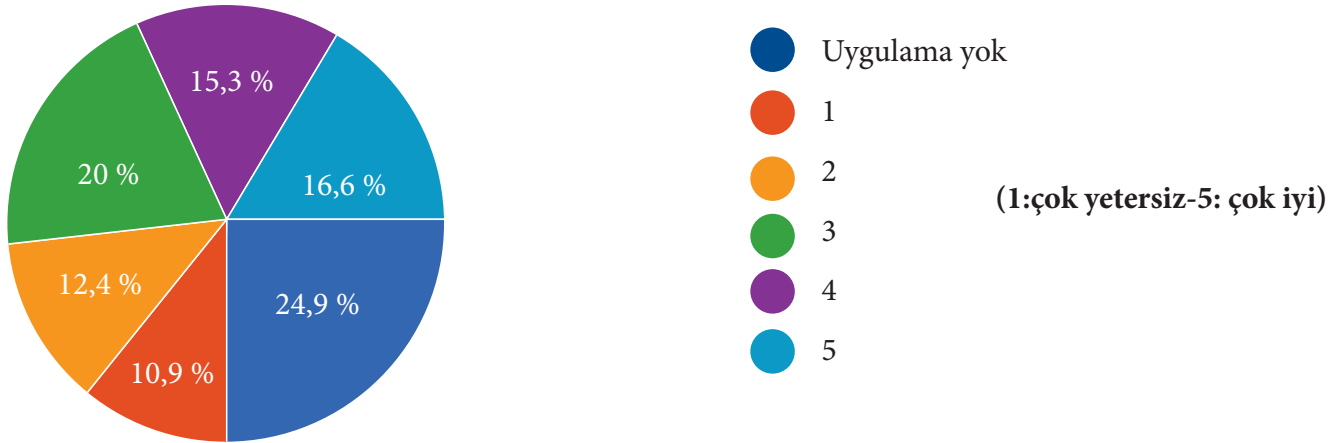

Şekil 7: Ankete katılım gösteren asistan/araştırma görevlileri tarafından rotasyonların fayda düzeylerinin belirtilmesi

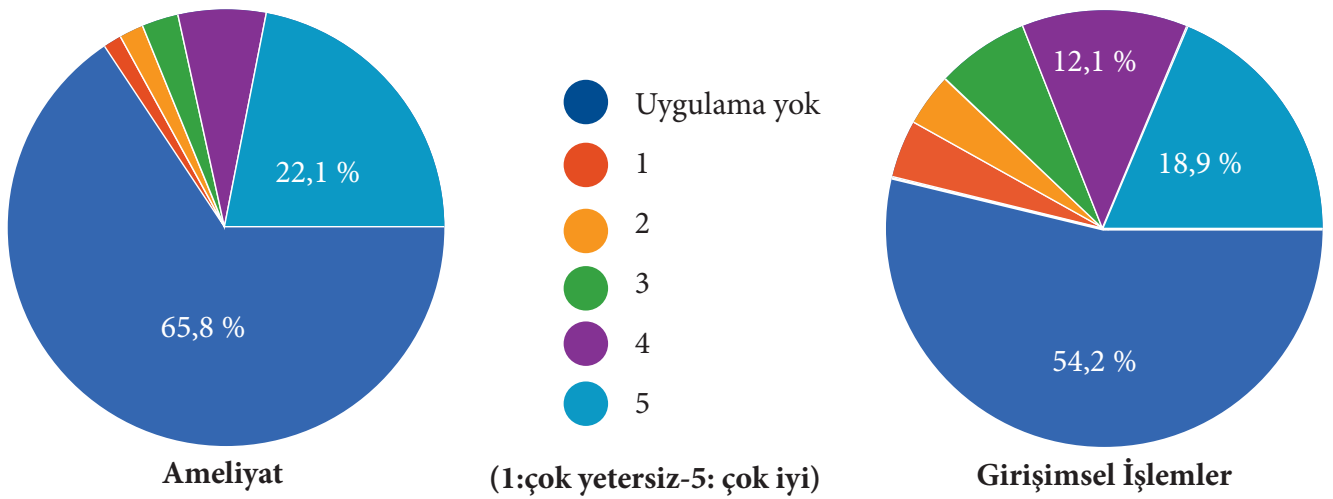

Şekil 8: Ankete katılım gösteren kurumlar tarafından rotasyonların düzenli uygulama sıklığı

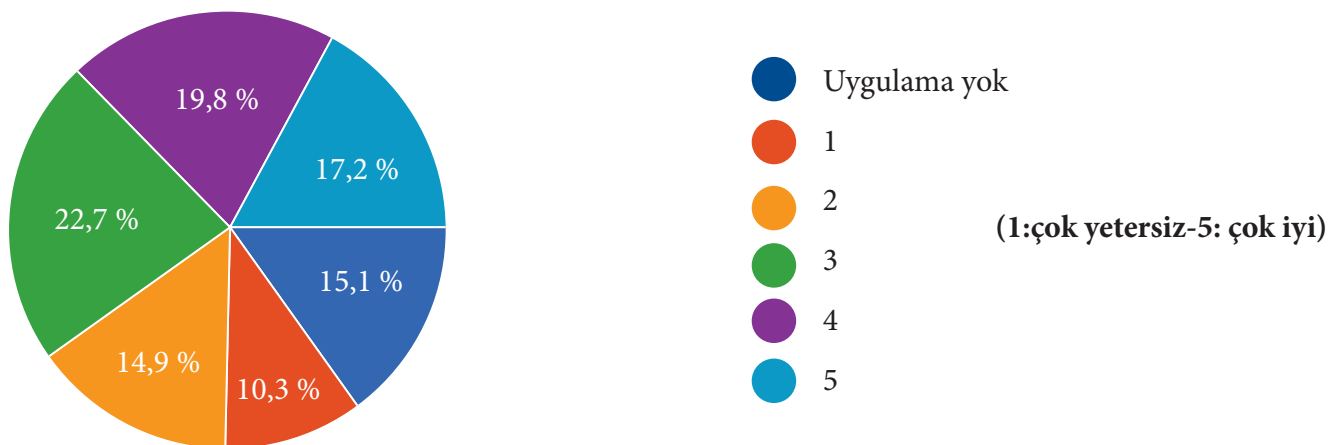
Ardından asistan/araştırma görevlileri için eğitim hayatlarında eğitsel katkısının en fazla olduğunu düşündükleri aktiviteler sorgulandı. Birçok konu başlığı içinden öne çıkanlar şu şekilde raporlanmıştır; “Vizit” uygulaması tüm anabilim dalların için önemli bir eğitsel aktivite olarak belirtildi, ancak kurumların % 24.9’unda uygulama bulunmamaktaydı (Şekil 9). Ardından pratik uygulamalı aktiviteler açısından değerlendirme yapıldığında; cerrahi anabilim dallarında çalışmakta olan asistan/araştırma görevlileri için ilk sırada “Ameliyat” gelirken, dahili anabilim dalları için “Girişimsel İşlemler” (Anjiyo, EPS, Endoskopi, vb) ilk sırada geliyordu (Şekil 10). “Bölüm İçi Asistan Dersleri” uygulaması yine tüm anabilim dalların için önemli bir eğitsel aktivite olarak belirtildi, ancak kurumların % 15.1’inde uygulama bulunmamaktaydı (Şekil 11). Tüm bu eğitsel aktiviteler içinde “Öğretim Üyeleriyle Çalışma” başlığı tüm asistan/araştırma görevlileri için % 27.1’lik derecelendirme ile en önemli eğitsel aktivite olarak görülmekteydi, ancak kurumların % 18.4’ünde uygulama bulunmamaktaydı (Şekil 12).

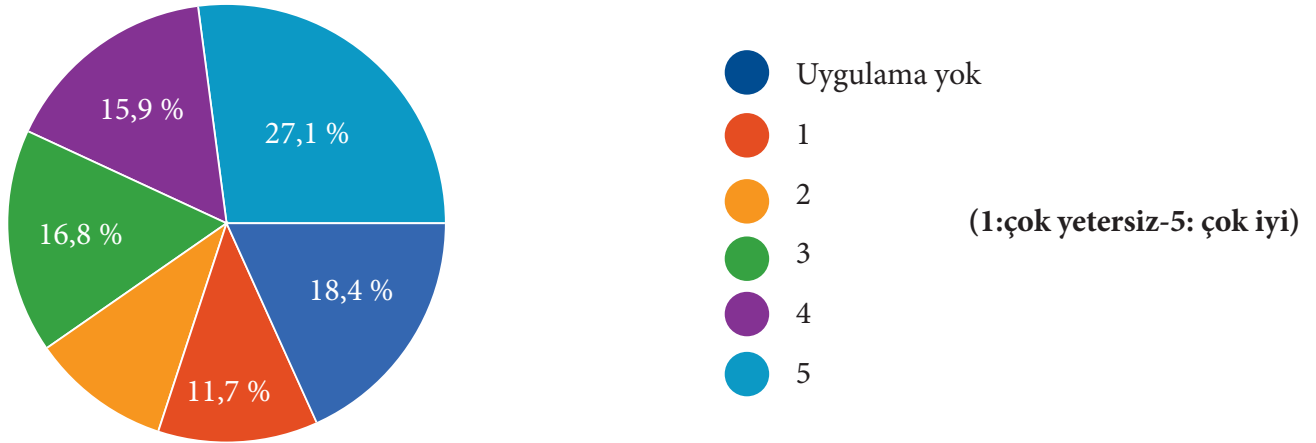
Şekil 9: Ankete katılım gösteren kurumlardaki "Vizit" uygulamasının durumu

Şekil 10: Ankete katılım gösteren kurumlardaki "Ameliyat" ve "Girişimsel İşlemler" uygulamalarının durumu

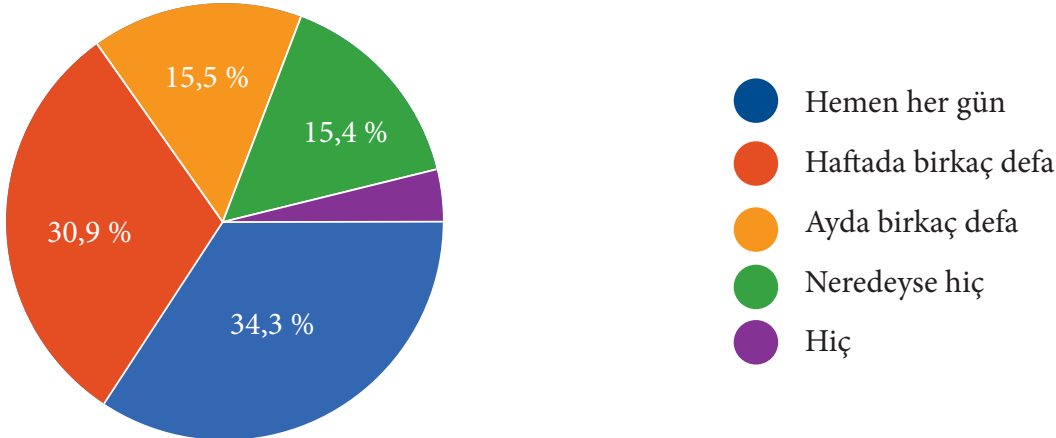

Şekil 11: Ankete katılım gösteren kurumlardaki "Bölüm İçi Asistan Dersleri" uygulamasının durumu

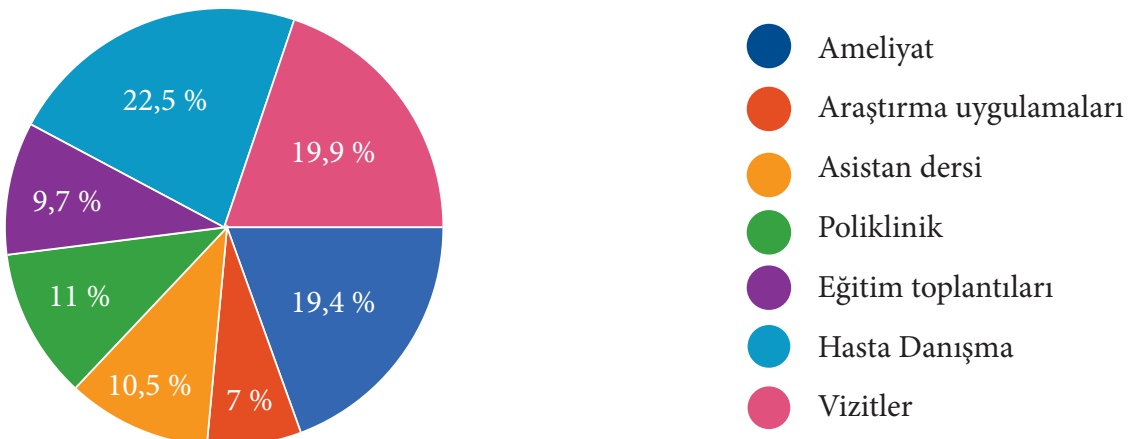

Şekil 12: Ankete katılım gösteren kurumlardaki "Öğretim Üyeleriyle Çalışma" uygulamasının durumu

Öğretim üyeleri ile birlikte çalışmanın asistan/araştırma görevlileri için eğitim hayatlarında bu kadar önemli bir yer tuttuğu gözlemlendikten sonra bu aktivitenin içeriği ve sıklığı incelendi. Asistan/araştırma görevlilerinin % 34,3'ü hemen her gün bu aktiviteyi uyguladığını belirtirken, % 15,4'ü neredeyse hiç ve % 3,9'u hiç uygulayamadığını belirttiler (Şekil 13). Uygulama içeriği incelendiğinde ise ilk üç sırada bulunan alanlar sırası ile % 22,5 ile hasta danışma , % 19,9 ile vizitler ve % 19,4 ile ameliyat geliyordu (Şekil 14).

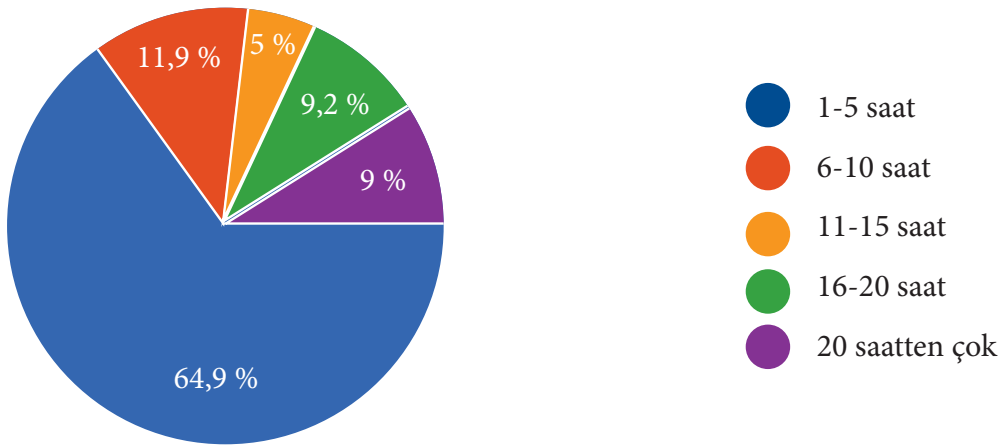

Şekil 13: Ankete katılım gösteren kurumlardaki "Öğretim Üyeleriyle Çalışma" uygulamasının sıklığına ilişkin durum

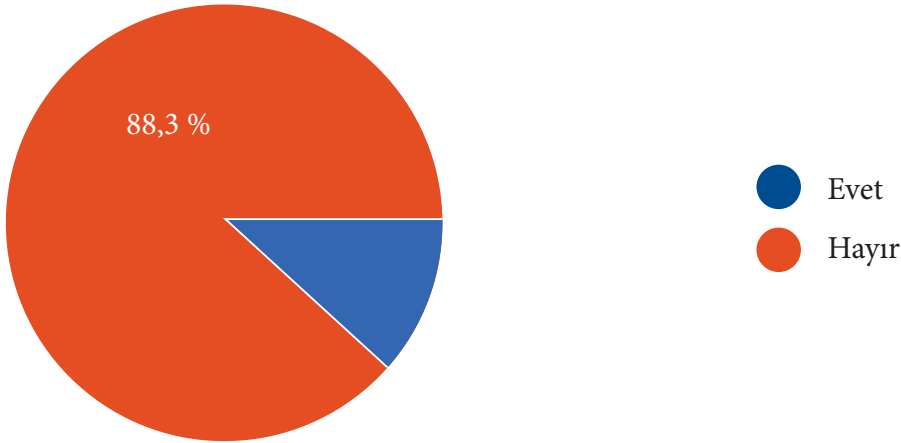

Şekil 14: "Öğretim Üyeleriyle Çalışma" uygulamasını oluşturan içeriklerin sıralaması

Asistan/araştırma görevlilerinin akademik ve bilimsel çalışma hayatlarına ayırdıkları süre ayrıca kurumlarındaki akademik ve bilimsel aktivite faaliyetlerinden memnuniyet düzeylerinin incelendiği bölümde; asistan/araştırma görevlilerinin % 64.9'u akademik ve bilimsel çalışmalara haftada 1-5 saat ayırabildiklerini belirttiler (Şekil 15). Ancak bu sürenin yetersiz olduğu ankete katılan asistan/araştırma görevlilerinin % 88.3'ü tarafından belirtildi (Şekil 16). Kurumların akademik ve bilimsel faaliyet düzeyleri sorgulandığı ise asistan/araştırma görevlilerinin % 26'sı kurumlarını çok yetersiz bulurken, % 5.2'si çok yeterli olarak buluyordu (Şekil 17).

Şekil 15: Asistan/araştırma görevlilerinin akademik ve bilimsel faaliyetlere haftalık ayırdıkları sürenin durumu

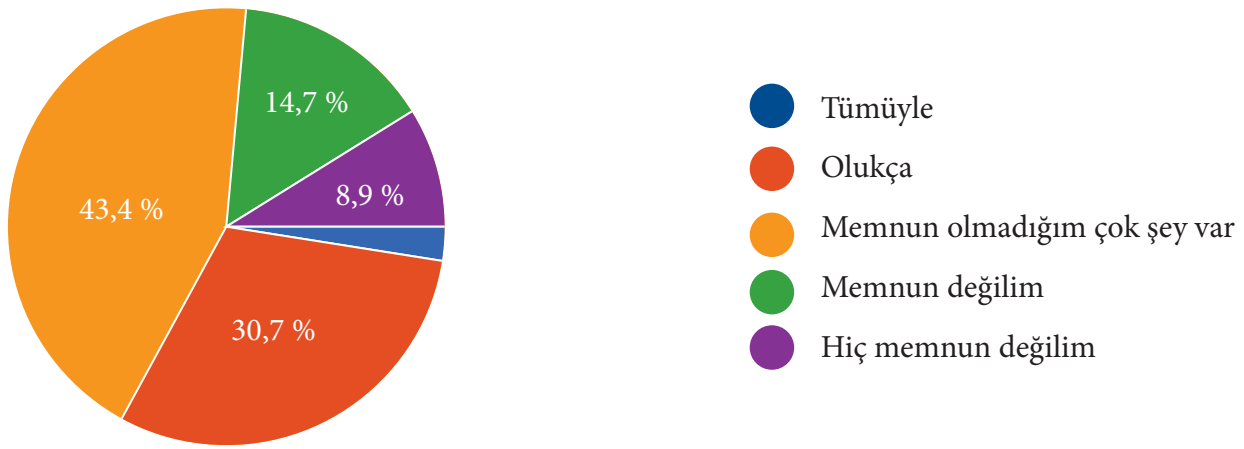
Şekil 16: Asistan/araştırma görevlilerinin akademik ve bilimsel faaliyetlere ayırdıkları haftalık süreden memnuniyet durumu

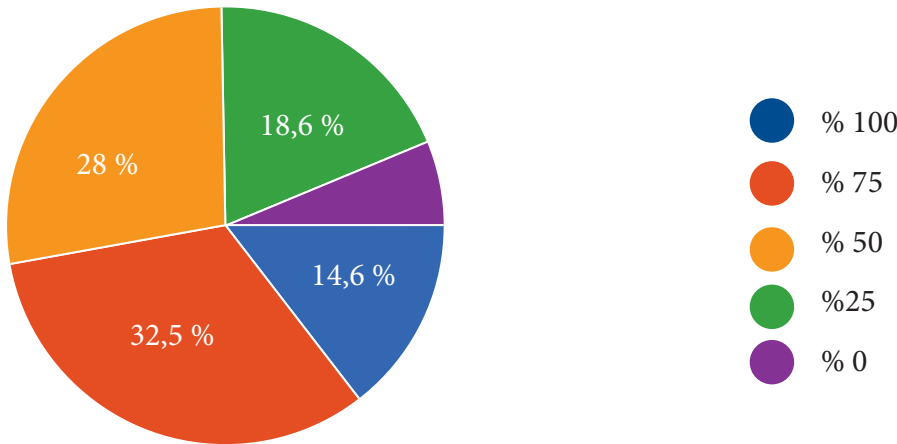
Şekil 17: Asistan/araştırma görevlilerinin kurumlarındaki akademik ve bilimsel faaliyetlerden memnuniyet düzeyleri

Yaşam Koşulları

Bu bölümde asistan/araştırma görevlilerinin yaşam koşulları ve memnuniyet durumları sorgulandı. Değerlendirmenin ilk bölümünde asistan/araştırma görevlilerinin toplamda % 67'sinin yaşantısında “memnun olmadığım çok şey var” ile “hiç memnun değilim” arasında dağılım gösterdiği, % 2.4'ünün ise tümüyle memnun olduğu şeklinde belirlendi (Şekil 18). Memnuniyetsizlikte çalışma hayatının etkisi incelendiğinde asistan/araştırma görevlilerinin % 14.6'sı bu durumun tamamen çalışma hayatına bağlı olduğunu belirtirken % 6.3'ü ise çalışma hayatı ile tamamen ilişkisiz olduğunu belirttiler (Şekil 19).

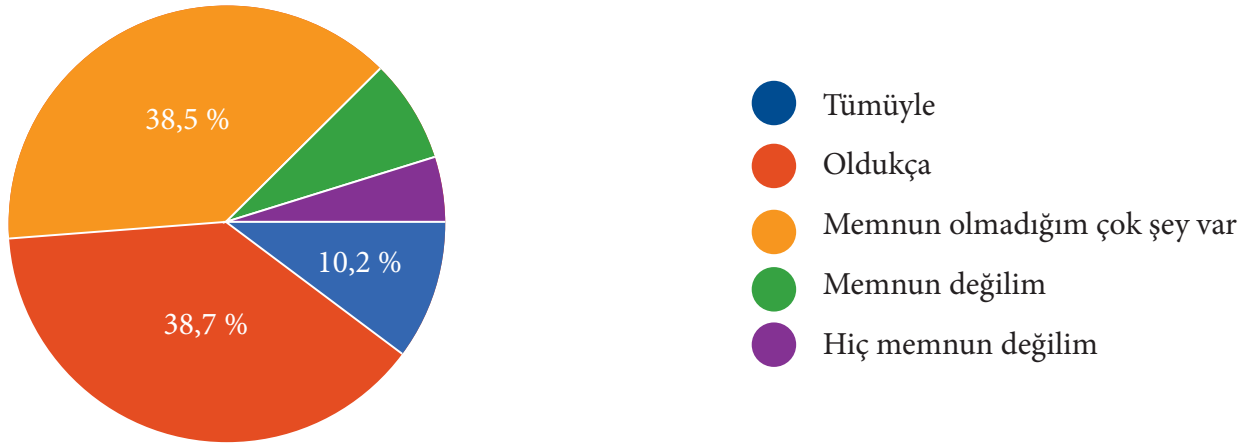

Şekil 18: Asistan/araştırma görevlilerinin yaşam koşullarından memnuniyet düzeyleri

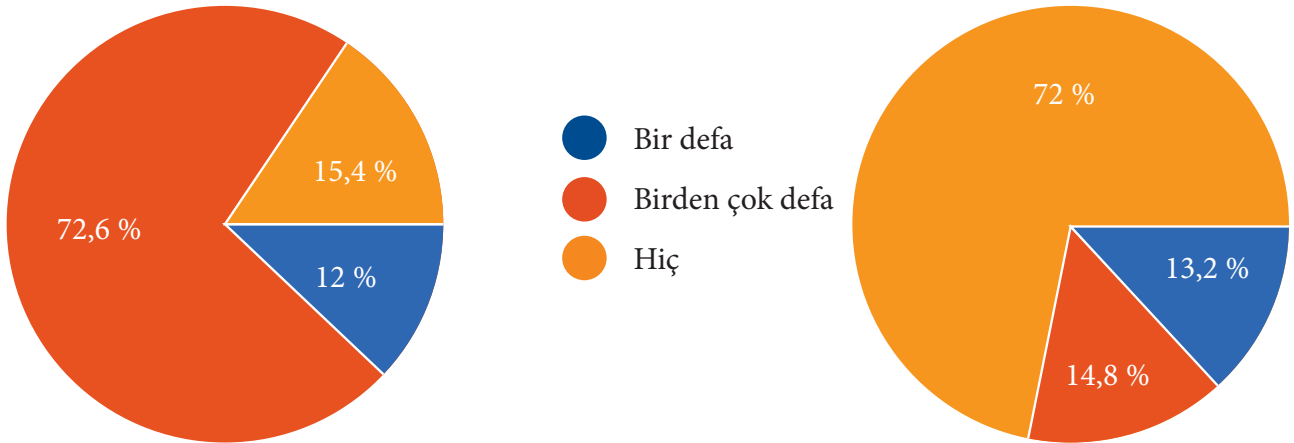
Şekil 19: Asistan/araştırma görevlilerinin yaşam koşullarından memnuniyetsizliklerine çalışma koşullarının etkisi

Asistan/araştırma görevlilerinin çalıştıkları bölümden memnuniyetleri sorgulandığında ise % 10.2'si tümüyle memnunken, % 5'i hiç memnun değildi. Diğer cevaplar ise ara dağılımları oluşturmaktaydı (Şekil 20).

Şekil 20: Asistan/araştırma görevlilerinin çalıştıkları bölümden memnuniyet durumları

Son dönemlerde artan sağlıkta şiddet problemlerinin sorgulandığı bölümde ise ankete katılan asistan/araştırma görevlilerinin % 84,6'sı en az bir defa sözlü şiddete maruz kalmıştı. Fiziki şiddete maruziyet incelendiğinde ise % 28'i en az bir defa bu duruma maruz kaldığını bildirmişti (Şekil 21).

Şekil 21: Asistan/araştırma görevlilerinin sözlü ve fiziki şiddete maruziyet durumları

**ÇALIŞMA
KONU BAŞLIKLARI**

Çalışma Grupları Yuvarlak Masa Çalışmalarının Verileri

Çalıştayın ilk bölümünde gerçekleştirilen giriş ve bilgilendirme konuşmalarının ardından anket verileri sonucu belirlenen asistan eğitiminde öncelikli sorunların tüm katılımcılar tarafından ele alındığı çalıştay grupları yuvarlak masa çalışmalarına geçilmiştir.

Katılan tüm katılımcılar branş dağılımı korunacak şekilde on gruba ayrılarak; rotasyon eğitimleri, eğitim programı ve eğitsel aktivitelerin etkinliği (temel / dahili / cerrahi), tezler ve etkinliği, bilimsel faaliyetlere ayrılan zaman ve bilimsel aktivitelere ulaşma imkanı, eğiticilerin eğitimdeki katkıları, alana özgü yetkinliklerin kazanılması (temel / dahili / cerrahi), sosyal hayat ve iletişim problemler, mezuniyet sonrası eğitimde idari problemler ve ek hususlar hakkında çalışma grupları içerisinde görüş alışverişinde bulunmuşlardır. Her çalışma grubunu çalıştaya katılan iki öğretim görevlisi yönetmiş ve görüş alışverişi sonrasında grubun görüşlerinin rapor olarak hazırlanması istenmiştir.

Çalışma gruplarının sonucunda derlenen raporlarda yer verilen sorunlar ve bunlara yönelik çözüm önerileri raporun bu bölümünde sırası ile yer almaktadır.

A. ROTASYON EĞİTİMLERİ

Sorunlar:

- Rotasyonların uygulanmasında standardizasyon sorunlarının yanı sıra, bu konuda kurumlar arası ciddi uygulama farklılıkları ortaya çıkmaktadır. Bazı kurumlarda rotasyonlar düzenli olarak uygulanırken, bazı kurumlarda ise aktif olarak gerçekleştirilmemektedir. Ayrıca rotasyonlar asistan/araştırma görevlisi karnelerinde etkin bir şekilde değerlendirilmemektedir.
- Asistan/araştırma görevlisi sayılarındaki yetersizlik nedeniyle rotasyon uygulamalarında güçlükler yaşanmaktadır. Rotasyona giden asistanlar iş gücüne katkı sağlayacak bir personel gibi kullanılabilir. Buna örnek olarak acil tıp bölümünde iş gücünün tamamlanması adına diğer bölümlerden rotasyon için gelen asistanlar çalıştırılabilir.
- Rotasyona gidilen bölümlerde rotasyon eğitimini vermesi istenilen eğitici konusundaki yetersizlik ciddi bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Özellikle yan dal rotasyonlarında (Pediatri, Dahiliye gibi bölümler için) bazı kurumlarda tüm alt branş rotasyonlarının olmaması nedeniyle asistan/araştırma görevlileri bilgi ve beceri noktasında yeterli düzeyde eğitim alamamaktadır.
- Tıp fakültesinin tek olduğu illerde rotasyon bölümlerin eksik olması durumunda ek sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Rotasyonlar konusunda geri bildirim alınarak gereksiz olduğu kanaatine varılan bölümlerin kaldırılması uygun görülmektedir. Ayrıca kurumlar arasındaki uygulama farklarının kaldırılması konusunda Tıpta Uzmanlık Kurulu(TUK) daha aktif rol almalıdır.
- Rotasyon eğitimleri için dış merkeze giden asistan/araştırma görevlilerinin döner sermaye desteği konusunda mağdur edilmemeleri önerilmektedir.
- Yan dal rotasyonlarının tamamının bulunmadığı kurumlardaki asistan/araştırma görevlileri rotasyon eğitimlerini yeterli düzeyde alabilecekleri kurumlara yönlendirilmelidir.
- Bölüm içi rotasyonlarda eğitim verecek kişinin yetkin olması, yeterli kadro sağlanarak rotasyonların kâğıt üzerinde yapılmasının önüne geçilmesi, rotasyonlara başlama zamanının standardize edilmesi, rotasyon programlarının düzenlenmesi, eğitici niteliği olmayan hekimlerin iş tanımının belirlenmesi (uzman hekimlerin servis işleyişinde etkin rol alması), alana uygun rotasyon yönergesinin hazırlanması, sürelerin çalışma dönemine yönelik olarak düzenlenmesi ve bunlara uyulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

B. EĞİTİM PROGRAMI VE EĞİTSEL AKTİVİTELERİN ETKİNLİĞİ (TEMEL / DAHİLİ / CERRAHİ)

Sorunlar:

- Eğitim programlarının uygulanması konusunda hizmet odaklı çalışılan kurumlarda ciddi güçlükler ortaya çıkmaktadır. Öğle arasına eğitim saatleri konulmaktadır. Bu durum vakıf üniversitelerinde daha belirgin hale gelmektedir.
- Birçok kurumda standart bir eğitim programı olmadığı görülmektedir.
- Bazı kurumlarda eğitim faaliyetlerinin ağırlıklı olarak asistan/araştırma görevlileri tarafından yürütüldüğü görülmektedir.
- TUKMOS/ÇEP programının uygulanmasında kurumlar arası farklılıklar bulunmaktadır.
- Polikliniğe eğitimcilerin katkılarının yetersizliği nedeniyle poliklinik işleyişinde (örneğin hasta danışılması) ciddi sıkıntıların ortaya çıktığı görülmektedir.
- Uzmanlık eğitimi sonunda yapılması önerilen yeterlilik sınavlarının etkinliği ve zorunluluğu konusunda sorunlar bulunmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Bilgi paylaşımından ziyade deneyim paylaşımı, yıllık seminerler, sabah vaka toplantıları, literatür toplantılarının eğitim yılı öncesi planlanması ve düzenli bir şekilde mesai saatleri içinde yapılmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir.
- Yeterlilik sınavlarının daha yaygın şekilde uygulanması önerilmektedir.
- Yeterlilik sınavları UEMS(The European Union of Medical Specialists)'e entegre olarak gerçekleştirilebilir.
- Yeterlilik sınavı uygulaması yaygınlaştırılmalıdır ancak bunun öncesinde verilen eğitim standart hale getirilmelidir. Teorik olarak yeterlilik sınavı yapılabilir ancak pratik sınav mutlaka klinikte gerçekleştirilmelidir.
- Yeterlilik sınavı sisteminin eğitim sırasında ve sonrasında olmak üzere aşama aşama uygulanması önerilmektedir. Öncelikle yönlendirici sınavlar daha sonrasında ise cezalandırıcı sınavlara geçilmesi önerilmektedir.

- Merkezi yeterlilik sınavı için çoktan seçmeli ve açık uçlu sorulardan oluşan soru bankası hazırlanmalıdır. Merkezi yeterlilik sınavı sıralama için değil yeterlilik için gerçekleştirilmelidir.
- TUKMOS tarafından teorik eğitim etkinliklerinin standardizasyonu ve her anabilim dalı/kliniğin eğitim programını yıllık olarak üst birimine bildirilmesi ayrıca eğiticilerin eğitim noktasında belirli sorumluluklarının olmasının doğru olacağı düşünülmektedir.
- Eğiticilerin eğitim faaliyetleri açısından denetlenmesi önerilmektedir.
- Asistan/araştırma görevlilerinin varlığı kurumun vermiş olduğu sağlık hizmetlerinin akışını değiştirmemelidir. Asistan/araştırma görevlilerinin kurumda bulunmalarının öncelikli amacı eğitim almak olmalıdır.

C. TEZLER VE ETKİNLİĞİ

Sorunlar:

- Asistan/araştırma görevlilerinin ve eğiticilerin motivasyonunun hizmet kaygısı nedeniyle düşük olmasına bağlı olarak tezlere yeterince önem verilmemektedir.
- Tez danışmanları kura veya sıra usulü belirlenmektedir. Asistan/araştırma görevlileri istediği tez hocasının danışman olarak seçememektedir.
- Tez izleme süreci etkili bir şekilde takip edilmemektedir.

Çözüm Önerileri:

- Tez zorunluğu kaldırılabilir veya isteğe bağlı olarak yapılabilir.
- Asistan/araştırma görevlilerine eğitimin son dönemlerinde tez hazırlanması için tez izni verilebilir ve bu izin resmi hale getirilebilir.
- Tez danışmanları o alanda deneyimli ve donanımlı eğiticilerden seçilebilir.
- Tez hazırlama yönergesinin oluşturulması ve izlem sürecinin daha etkili bir şekilde takibi önerilmektedir.
- Tezlere Bilimsel Araştırma Projesi (BAP) desteği artırılmalıdır.
- Tezlerin kalitesi daha etkin bir şekilde denetlenebilir.
- Yapılan tezlerden yayın üretilmesinin teşvik edilmesi önerilmektedir.
- Tez çalışması için gereken hasta ve çalışma giderleri için asistan/araştırma görevlisinden ücret istenmemelidir.

Ç. BİLİMSEL FAALİYETLERE AYRILAN ZAMAN VE BİLİMSEL AKTİVİTELERE ULAŞMA İMKANI

Sorunlar:

- TUKMOS (Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma ve Standart Belirleme Sistemi)'nde asistan/araştırma görevlilerinin katılması gereken temel kongre sayısı belirlenmiş olmasına rağmen kliniklerde uygulanmamaktadır. Kongrelere katılım noktasında kurumlarda maddi kaygılar ve sağlık hizmetinin aksamaması adına asistanlara yeterli destek verilmemektedir.
- Asistan/araştırma görevlilerinin çalıştıkları kurumlardan web tabanlı bilimsel veri tabanlarına ulaşımaları konusunda sıkıntılar bulunmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Asistan/araştırma görevlilerinin temel olarak katılması gereken kongre sayısının belirlenmesi önerilmektedir.
- Kongre desteğinin endüstriye bağımlılığının azaltılarak, YÖK/Sağlık Bakanlığı tarafından temel katılım desteğinin(sözlü sunum gibi) olması önerilmektedir.
- Asistan kongreleri düzenlenebilir.
- Kongre katılım sürelerinin yıllık izinlere yansımaması önerilmektedir.
- BAP(Bilimsel Araştırma Projeleri) ve diğer desteklerin artırılması ve ulaşılabilirliğinin kolaylaştırılması önerilmektedir. Pubmed gibi online veri tabanlarına ulaşılabilirlik artırılmalıdır.
- YÖK/Sağlık Bakanlığı'nın, veri tabanlarına ortak ulaşabilecek şekilde bir sistem kurması önerilmektedir.
- Uzmanlık eğitimi sırasında farklı bölümlerde doktora eğitiminin de yapılabilmesine olanak sağlanabilir.

D. EĞİTİCİLERİN EĞİTİMDEKİ KATKILARI

Sorunlar:

- Eğitici sayısında ve niteliğinde eksiklikler mevcuttur. Başka illerde görevlendirmesi olan eğiticiler ile yeterli zaman diliminde beraber olunamamaktadır.
- Eğiticilerin özel hasta veya muayenehane hastalarına yoğunlaşması, asistan/araştırma görevlilerine yeterli sorumluluğu özel hasta kavramından ötürü verememesi, öğretim üyelerinin yeterince denetlenmemesi, öğretim üyelerinin otoriter tutumlarından ötürü danışman konumundan çok korkulacak bir kavram konumuna dönüşmesi, uzmanların eğitici rolünün ve yeterliliğinin tartışmalı olması gibi sorunlar karşımıza çıkmaktadır.
- Asistan/araştırma görevlileri eğitim konusunda en çok kıdemlisi olan uzmanlık öğrencisinden yararlanmaktadır. Yapılan anketlerde eğiticiyle hiç karşılaşmıyorum, iletişim olmadan asistanlık hayatıma devam ediyorum demekte olan %17 oranında bir asistan/araştırma görevlileri grubu bulunmaktadır.
- Bazı üniversitelerdeki eğiticilerin doçent ünvanını aldıktan sonra o eğitim kurumundan ayrılma istekleri de ciddi bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Özel hasta muayene sistemi birçok üniversitede ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Eğiticiler kıdemlendikçe eğitsel aktivitelerden ve hizmetten çekilmektedir.

Çözüm Önerileri:

- Eğiticilerin yeterliliğinin denetlenmesi, asistan/araştırma görevlilerinin öğretim üyelerine yönelik geribildirim yapabilecekleri bir sistem kurulması önerilmektedir.
- Uzman hekimlerin eğitime katkılarının artırılması düşünülmelidir.
- Asistan karnesi gibi eğitici karnesi uygulaması da gerçekleştirilebilir.
- Kurumların verdikleri eğitimlerin denetlenmesi önerilmektedir.
- Üniversite hastanelerine de uzman hekim kadroları verilmesi önerilmektedir.
- Verilen eğitim konusunda yetersizlikler tespit edilmesi durumunda klinik kapatma olmaksızın geçici olarak program kapatma yoluna gidilebilir.
- Eğitim ile hizmet öğretim üyeleri için ayrılabilir. Verilen eğitimin performans getirisi hizmetin getirisine eşit veya üstünde olmalıdır.

E. ALANA ÖZGÜ YETKİNLİKLERİN KAZANILMASI (TEMEL / DAHİLİ / CERRAHİ)

Sorunlar:

- Asistan/araştırma görevlisi karnelerinin etkinliğinde ciddi sıkıntılar mevcuttur. Çoğu kurumda takibi yeterli düzeyde değildir.
- Öncelikli amacı eğitim vermek olması gereken öğretim üyelerinin birçok merkezde önceliğinin özel vakaları olduğu görülmektedir. Özel muayene ve ameliyat uygulamalarından dolayı asistanların uygulamalı eğitimlerinde aksaklıklar olmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Asistan/araştırma görevlisi karnesinin güncel olarak doldurulması, takibinin artırılması ve bu alanda eksiklikleri bulunan merkezlerin denetiminin artırılması önerilmektedir.
- Online karne uygulamasına başlanılarak, asistan/araştırma görevlisi karnelerine standardizasyon getirilebilir. Branş dernekleri ve ilgili kurumların bu konuda etkin görev almaları önerilmektedir.
- Asistan/araştırma görevlilerinin sadece hizmet elemanı olarak görülmemesi, yetkin uzman olmaları için gereken eğitimi alıp almadıklarının denetlenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.. Yetkin uzman olma nedeniyle uygulandığı söylenen yasal olmayan sayıda nöbet tutturulan birimlerin denetlenmesi önerilmektedir.
- Öğretim elemanlarına eğitim/özel vaka oranı getirilebilir.
- Öğretim elemanlarına, eğitimin öncelikleri olması gerektiği bilinci yerleştirilmelidir. Eğitim vakası için gerekirse Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen katsayı arttırılabilir.
- Özel vakaların mesai içinde alınmaması konusunda etkili önlemlerin alınması önerilmektedir.
- Karnelerde sayısal olarak tamamlanması gereken minimum ameliyat sayısı belirtilebilir.
- Eğitim verme konusunda eksikleri bulunan eğiticilerden performans kesintisi yapılabilir.
- Bütün cerrahi branşlarda ve girişimsel işlem gerektiren bölümlerde yeterliliğin değerlendirilmesinde pratik değerlendirme sınavı ve tüm tıp branşlarında merkezi olarak düzenlenen yıllık sınavlar ve bitirme sınavı yapılabilir.
- Uzmanlık eğitiminde teknoloji kullanımının (cerrahi branşlar için simülasyon eğitimleri gibi) yaygın olarak eğitime dahil edilmesi önerilmektedir.

F. SOSYAL HAYAT VE İLETİŞİM PROBLEMLERİ

Sorunlar:

- Asistan/araştırma görevlilerine oryantasyon, iletişim vb. eğitimleri birçok merkezde verilmemektedir.
- Sosyal aktivitelere gereken önem verilmemektedir.
- Birçok eğitim kurumunda eğiticilerin yabancı dil düzeyinin yetersiz olduğu görülmektedir.
- Yabancı uyruklu asistanların özlük haklarında ciddi sorunlar mevcuttur.
- Yabancı uyruklu asistan/araştırma görevlilerinin kendilerine ait sınavlarında düşük puanla giriyor olmaları fırsat eşitsizliğine yol açmaktadır.
- Kurumlardan yıllık izin alınması konusunda problemler yaşanmaktadır.
- Nöbet ertesi çalışmaya devam edilmesi hasta hekim ilişkisinin, hekim hekim ilişkisinin ve günlük sosyal ilişkilerin olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Oryantasyon, iletişim gibi zorunlu eğitimlerin yapılıp yapılmadığının geri bildirimlerle takip edilmesi önerilmektedir.
- Vakıf üniversitelerinde hafta sonu mesaisinin kanuni zemine oturtulması önerilmektedir.
- Yabancı uyruklu asistanların maaşı konusunda iyileştirilmeye gidilmesi önerilmektedir.
- Her asistan/araştırma görevlisine mümkün ise aynı bölümden olmayan bir danışman eğitmen belirlenebilir.
- İzin kullanımı konusunda standardizasyon getirilebilir.
- Nöbet ertesi izin getirilmelidir. Nöbet yazılırken en azından ayda 1 boş hafta sonu bırakılması önerilmektedir.
- Günaşırı nöbet tutturulmaması önerilmektedir.
- Yabancı uyruklu asistan/araştırma görevlilerinin, Türk asistan/araştırma görevlileri ile rekabet koşullarının eşit şartlara getirilmesi, aynı maaş ve özlük haklarını almalarının sağlanması önerilmektedir.

- Kadın asistan/araştırma görevlileri gebelik ve emzirme döneminde pozitif ayrımcılığa tutulması ile kayıp olan eğitim süresi ve nöbet saatlerinin tespiti ve nicelik açısından değerlendirilmesinin yapılması ve eğitim süresinin uzatılması önerilmektedir.
- Gebelik iznindeki asistan/araştırma görevlisinin kadroyu dolduruyor olmasının getirdiği negatif durumun bertaraf edilmesi açısından tıpta uzmanlık sınavında asistan planlama mekanizmasında doğum izninde olan hekimin bildirilmesi ve bu durumun dikkate alınması önerilmektedir.

G. MEZUNİYET SONRASI EĞİTİMDE İDARİ PROBLEMLER

Sorunlar:

- Asistan/araştırma görevlisi sayıları yetersizdir. Kadrolar yeterli düzeyde açılmamaktadır. Mevcut asistan sayılarıyla kaliteli eğitim verilmesi konusunda güçlükler yaşanmaktadır. İptal olan TUS(Tıpta Uzmanlık Sınavı)'lar nedeniyle asistan/araştırma görevlisi kadrolarında dengesizlikler bulunmaktadır.
- Çalışma saatleri standart değildir. Çoğu zaman mesai dışı saatlerde çalışmak zorunda kalınmaktadır ancak bu durum ücret olarak yansımamaktadır.
- Devlet ve üniversite kadrolarında olanlar için kadrolar arasındaki ücret, özlük hakları ve mevzuat farkları, özlük hakları farkları, mevzuat farkları mevcuttur.
- 130 saatin üzerinde tutulan nöbet ücretleri ödenmemektedir. Tutulan nöbet saati kadar ücretin, nöbet süresinin 130 saati geçmesi nedeniyle ödenmemesi, asistan/araştırma görevlisi maaşlarının standardizasyonunun olmaması da maddi açıdan asistan/araştırma görevlilerinin hayatını etkilemektedir.
- Asistan/araştırma görevlisi sayısının yetersizliğine bağlı yasal zemine aykırı 10'dan fazla nöbet tutturulması, bazı hastanelerde 30 gün icap tutturulması gibi uygulamalar mevcuttur.
- Acil servislerde farklı branşlara nöbet tutturulmaktadır. Bu durum malpraktis açısından ciddi problemlere yol açabilmektedir.

Çözüm Önerileri:

- TUS sorularının hatasız hazırlanması oldukça önemlidir.
- Mevzuatın ve özlük haklarının standardize edilmesi, ortak çatı yönetmelik oluşturulması, eşit işe eşit ücret ödenmesi önerilmektedir.
- Performans sistemi asistan/araştırma görevlilerine de getirilebilir.
- Nöbet sayısı ve sıklığındaki uygulama yanlışlıklarının mevzuatlara uygun olacak şekilde düzenlenmesi önerilmektedir..
- Asistan/araştırma görevlilerinin TUKMOS'ta belirlenen rotasyonlar dışında çalıştırılmaması önerilmektedir.
- Asistan/araştırma görevlisi döner sermaye ödemelerinin belirli sınırlar içinde olması önerilmektedir. Aynı kurumda bölümler arası büyük farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bu durumun eşitlenmesi önerilmektedir..
- Asistan/araştırma görevlisi çalışma şartlarının ve fiziksel koşullarının iyileştirilmesi, kurumlarda sağlıkta şiddet ile ilgili etkin önlemlerin alınması önerilmektedir.
- Asistan/araştırma görevlisi temsilcilerinin yönetim hiyerarşisinde yerinin yasal mevzuat ile belirlenmesi önerilmektedir.

- Hastane ve tıp fakültesi yönetim kurulu toplantılarına asistan/araştırma görevlisi temsilcisinin davet edilmesi önerilmektedir.
- Uzman hekimlerin nöbet sistemine dahil edilmesi önerilmektedir.
- Kurumun asistan sayısı için norm kadro belirlenmeli ve bu sayının düzenli olarak sağlanması önerilmektedir.

EK HUSUSLAR

Sorunlar:

- Servis işleyişinde hemşire ve yardımcı sağlık personelin görev tanımlarının net olarak belirtilmemesi asistanın iş yükünde artışa neden olmaktadır.
- BAP sistemine asistan/araştırma görevlileri yürütücü olarak başvuramamaktadır. Projelerde yürütücü olamamak ise, akademik özgürlüğü ciddi bir şekilde kısıtlamaktadır.
- Vakıf üniversitelerinde çalışanlar uzman olduklarında uzmanlık eğitimleri süresince memuriyet yapmadıkları için devlet hizmet yükümlülükleri sırasında aday memur olmaktadır ve eş tayininden faydalanamamaktadır.
- Radyoloji alanındaki hizmet alımları bazı kurumlarda radyoloji eğitimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Çözüm Önerileri:

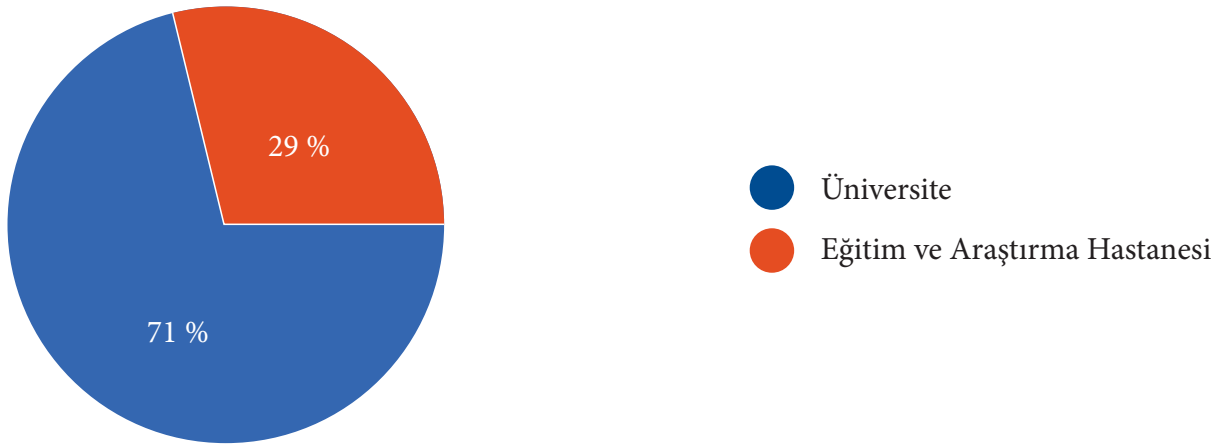
- Sevk zincirinin getirilmesinin ve poliklinik sayılarının sınırlandırılmasının, sistemi daha işlevsel hale getireceği düşünülmektedir.
- Asistan/araştırma görevlilerinin iş tanımlarının yapılması önerilmektedir.
- Kurumlar arası eğitici sayısında standardizasyon getirilebilir.
- Özellikle temel tıp bölümlerinde 50d, 33a, ÖYP ve TUS kadrolarının arasında oluşan özlük, maaş ve eğitim farklılıklarının standardize edilmesi önerilmektedir.
- Uzmanlık eğitim programlarının akreditasyonu sağlanmalıdır.
- Asistan/araştırma görevlilerinin BAP sistemine herhangi bir öğretim üyesine ihtiyaç duymadan başvuru yapılabilmesi sağlanabilir.
- YÖK bünyesinde asistan/araştırma görevlileri sorunların iletilebileceği bir mekanizma kurulabilir.
- Temel Bilimlerde tıp fakültesi mezun oranının arttırılması konusunda çalışmalar gerçekleştirilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

ÇALIŞTAY SONU DEĞERLENDİRME ANKETİ

16.05.2017 tarihinde 130'a yakın asistan/araştırma görevlisi ve 30'a yakın davetli eğitimcinin katılımı ile gerçekleşen "Tıp Dallarında Asistan Çalıştayı" sonunda tüm katılımcılardan düzenleme kurulu tarafından oluşturulan bir anket doldurmaları istendi.

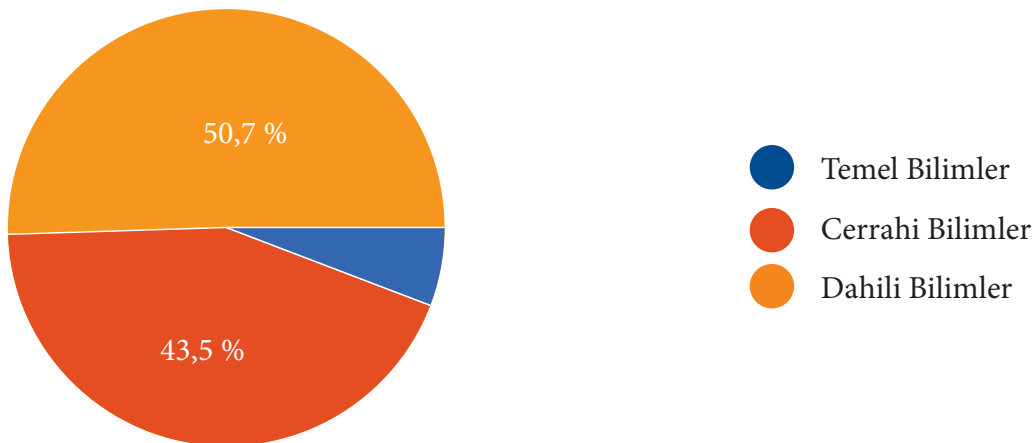
Anket; çalıştayı düzenlenme şekli, çalışma prensipleri, çalışma gruplarındaki konu başlıklarının önemi ve çalıştayı tekrar edilmesi konuları hakkında olmak üzere toplamda 7 sorudan oluşmaktaydı. 6 soruyu çoktan seçmeli seçenekler oluştururken son soru ek önerileri almak üzere açık uçlu bir sorudan oluşmaktaydı. 69 katılımcının geri bildirim yapmış olduğu anket sonuçları raporlandı.

Ankete katılım sağlayanların %71'i üniversite hastanelerinden %29'u ise eğitim ve araştırma hastaneleri temsilcileriydi (Şekil 1).

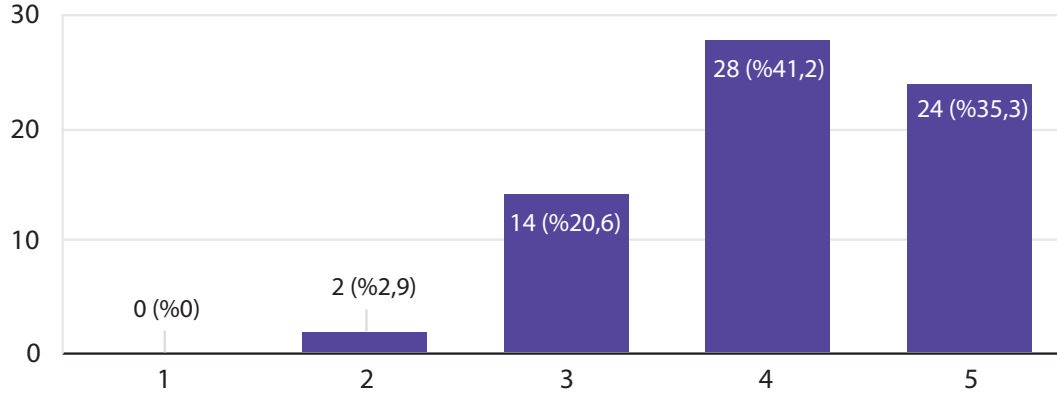
Şekil 1: Ankete katılım sağlayan kurumların dağılımı

Katılımcıların tıp bölümleri sorgulandığında %50.7'si dahili bilimler, %43.5'i cerrahi bilimler, %5.8'i ise temel bilimlerden oluşmaktaydı (Şekil2).

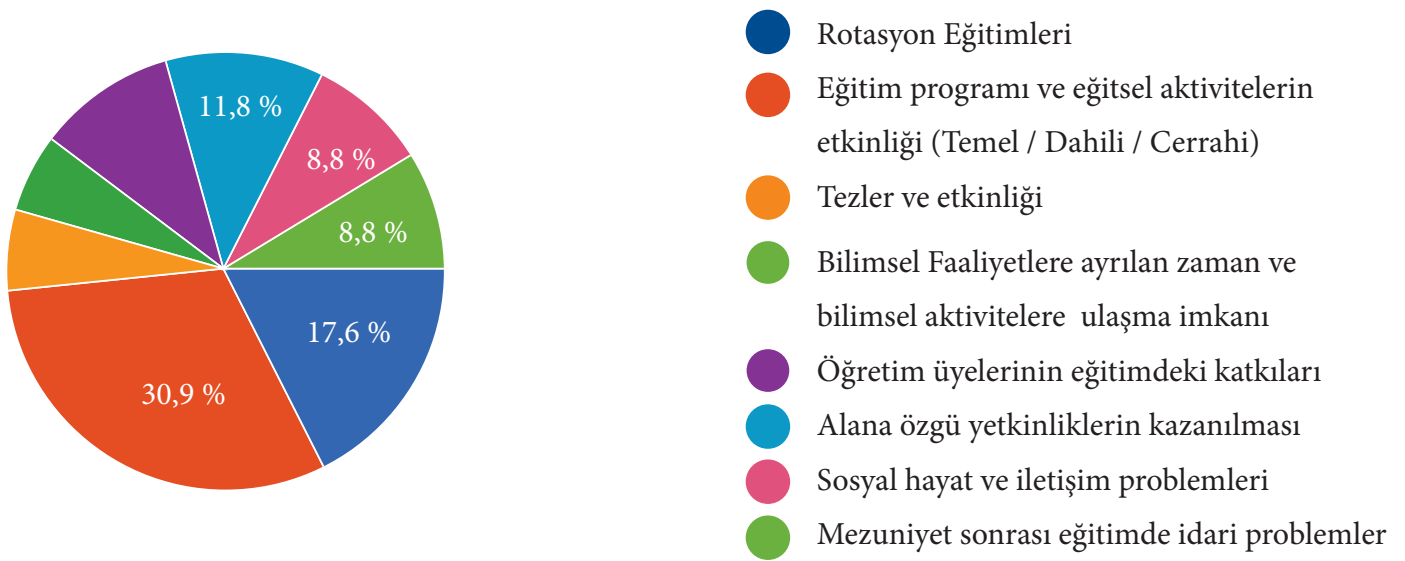
Şekil 2: Ankete katılım sağlayan bölümlerin dağılımı

Katılımcıların yarım günlük ve iki oturum şeklinde planlanmış olan çalıştayı ne kadar faydalı olarak buldukları sorgulandı. Katılımcıların %76.5'i çalıştayı "iyi" ve "çok iyi" olarak gördüklerini belirttiler. Yetersiz bulanlar ise %2.9 olarak belirlendi (Şekil 3).

Şekil 3: Katılımcıların çalıştayı ne kadar faydalı gördüklerinin dağılımı

Katılımcılara toplantının ikinci bölümünü oluşturan ve çalışma gruplarında tartışılan konu başlıkları ile ilgili olarak en önemli gördükleri konu başlığı soruldu. Katılımcıların %30,9'u "Eğitim programı ve eğitsel aktivitelerin etkinliği (Temel / Dahili / Cerrahi)" konu başlığını birinci sırada önemli olarak belirtirlerken, %5.9 ile "Tezler ve etkinliği" ve "Bilimsel faaliyetlere ayrılan zaman ve bilimsel aktivitelere ulaşma imkanı" en az önemli konular olarak belirtilmiştir.

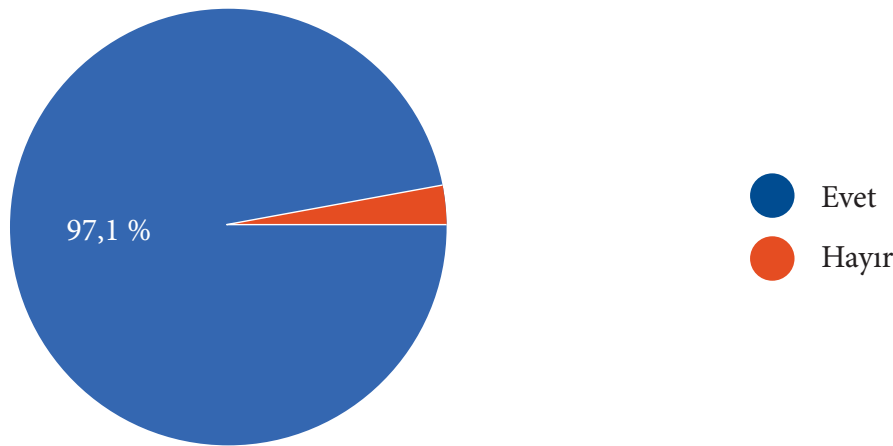
Şekil 4: Katılımcıların çalışma gruplarında belirlenmiş olan ortak konu başlıklarını değerlendirmelerinin dağılımı

Katılımcılara bir yarım gün ve iki oturumdan oluşan, özellikle çalışma gruplarının ağırlıkta olduğu, asistan/araştırma görevlilerinin daha çok söz alarak aktif katılımlarının sağlandığı çalıştay uygulama şekline memnuniyetleri soruldu. Katılımcıların toplamda %84.1’lik kısmı çalıştayın uygulama şeklini çok iyi ve iyi olarak değerlendirdiler.

Şekil 5: Çalıştay uygulama şeklinin katılımcılar tarafından değerlendirilmesi

Katılımcılara Yükseköğretim Kurulu bünyesinde ilki gerçekleştirilen ve uygulama şekli açısından öncü olan “Tıp Dallarında Asistan Eğitim Çalıştayı”nın önümüzdeki dönemlerde tekrarlanmasını isteyip istemedikleri soruldu. Katılımcıların %97.1’i çalıştayın tekrarlanmasını isterken %2.9’u ise tekrarlanmasını istemediklerini belirttiler.

Şekil 6: Katılımcıların çalıştayın önümüzdeki dönemlerde tekrar edilmesi yönündeki değerlendirmeleri

Anketin son sorusu olan “Ek öneriler ve katkılar” bölümünde yapılan toplu değerlendirme ise katılımcıların görüşleri özet ile şu şekilde oluşmaktaydı;

- Çalıştay tekrarlanmalı ve tartışma süreleri uzatılmalıdır.
- Çalıştay konularında yapılan değerlendirmeler ileriye dönük takip edilmeli ve sonuçları hakkında geri bildirimler uygulanmalıdır.
- Temel / cerrahi / dahili bilimlerin oturumlarının ayrı olarak yapılması daha verimli sonuçların alınmasını sağlayabilir.
- Çalıştay program konularının çalıştay öncesi katılımcılara iletilmesinde fayda görülmektedir.

NOT

A series of horizontal dotted lines for writing.

